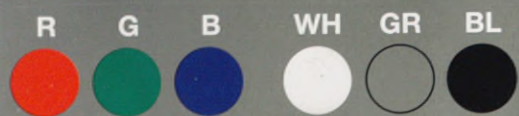

Part Code
ST1316

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ

~~Do przykazu służbowego~~

Egz. nr ... **1**

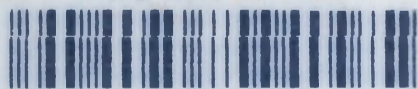
Plk dr hab. Zbigniew GROSZEK

PODSTAWY TEORII ROZPOZNANIA W OBRONIE
POWIETRZNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PRZYGOTOWANIE I PLANOWANIE ROZPOZNANIA

/III etap badań/

63956

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/3243

05-003243-001-0

WARSZAWA

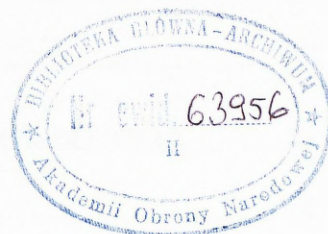
1996

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ

~~Do użytku służbowego~~

Egz. nr**1**

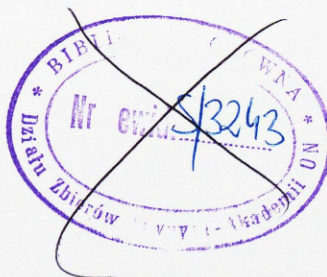

Plk dr hab. Zbigniew GROSZEK

**PODSTAWY TEORII ROZPOZNANIA W OBRONIE
POWIETRZNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

PRZYGOTOWANIE I PLANOWANIE ROZPOZNANIA

/III etap badań/

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. IDENTYFIKACJA ROZPOZNANIA W OBRONIE POWIETRZNEJ RP.....	5
1.1. Podstawowe definicje	5
1.2. Dekompozycja rozpoznania w obronie powietrznej RP	5
1.3. Cel, funkcje i zadania rozpoznania w OP RP	7
1.4. Siły rozpoznania OP RP	16
2. PRZYGOTOWANIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH W TEORII DOWODZENIA	28
2.1. Istota dowodzenia	28
2.2. Zakres i treść przygotowania działań bojowych	37
3. PROCES PRZYGOTOWANIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH SIŁ ROZPOZNANIA	
OP RP	47
3.1. Przygotowanie działań bojowych w związkach taktycznych, oddziałach i pododdziałach wojsk radiotechnicznych	47
3.2. Przygotowanie działań bojowych w jednostkach rozpoznania radioelektronicznego	70
ZAKOŃCZENIE	74
BIBLIOGRAFIA	74

WSTĘP

Rozpoznanie jest nieodłącznym elementem walki zbrojnej, które tak jak walka zbrojna może być prowadzone na lądzie, morzu i w powietrzu (kosmosie). Walka zbrojna prowadzona ze ŚNP w przestrzeni powietrzno-kosmicznej nosi nazwę obrony powietrznej, której jednym z podstawowych składników jest rozpoznanie. Głównym obiektem zainteresowań sił rozpoznania OP jest przeciwnik powietrzny na lądzie, morzu, a przede wszystkim w powietrzu (kosmosie).

W obronie powietrznej rozpoznanie odgrywa znaczącą rolę w wykonywaniu zadań stojących przed tą obroną. Jest jej istotnym elementem - podsystemem rozpoznania. Wypełnia jedną z podstawowych funkcji obrony powietrznej jaką jest informowanie o działaniach sił powietrznych przeciwnika (ŚNP). Ponadto jest najważniejszym elementem zabezpieczenia działań bojowych aktywnych sił obrony powietrznej (LM, WR, WOPL, jednostek WRe). Dostarczane przez siły rozpoznania OP informacje są podstawą racjonalnego przygotowania i prowadzenia walki sił obrony powietrznej z przeciwnikiem powietrznym, w interesie obrony nakazanych obiektów. Bez informacji o przeciwniku powietrznym prowadzenie z nim skutecznej walki jest niemożliwe.

Znaczenie rozpoznania w obronie powietrznej potęguje systematyczny i dynamiczny rozwój środków napadu powietrznego. Współczesne i perspektywiczne ŚNP charakteryzują się bardzo małą skuteczną powierzchnią odbicia, dużym promieniem działania i dużymi prędkościami lotu na małych wysokościach oraz promieniowaniem energii elektromagnetycznej o małej mocy i w ograniczonym czasie.

Zadania rozpoznania tego rodzaju środków napadu powietrznego (przeciwnika powietrznego) oraz własnych obiektów powietrznych w systemie obrony powietrznej RP wykonują głównie siły rozpoznania Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej (Sił Powietrznych RP), a także Wojsk Obrony Przeciwlotniczej Wojsk Lądowych i Marynarki Wojennej, wojskowe i cywilne organa kontroli ruchu lotniczego oraz straż graniczna, policja i straż pożarna.

W procesie realizacji zadań rozpoznania przeciwnika powietrznego i własnych obiektów powietrznych nieodłącznym i znaczącym elementem jest przygotowanie działań bojowych w pododdziałach, oddziałach i związkach taktycznych sił rozpoznania OP RP.

Niniejsze studium jest kontynuacją badań teorii i praktyki rozpoznania w obronie powietrznej i zawiera wyniki dotychczasowych badań w zakresie przygotowania działań bojowych. Proces przygotowania działań bojowych - w swym zasadniczym zakresie - jest jednakowy we wszystkich jednostkach sił rozpoznania OP. Jednakże ze względu na swego rodzaju specyfikę, wynikającą z roli i miejsca dowódcy ZT (oddziału) WRt w Korpusie OP, za przedmiot badań procesów przygotowania działań bojowych jednostek WRt OP przyjęto ZT (oddział) WRt WLOP.

Cel badań, problemy badawcze, hipotezy, zadania i metody badawcze dotyczące teorii i praktyki rozpoznania w obronie powietrznej, w tym również procesów przygotowania działań bojowych sił rozpoznania OP RP, zostały sformułowane i zamieszczone w opracowaniu zawierającym wyniki pierwszego etapu badań^{1/}.

Niniejsze opracowanie składa się ze wstępu i trzech rozdziałów.

Rozdział pierwszy zawiera podstawowe definicje rozpoznania w OP, jego dekompozycję oraz syntezę wiedzy dotyczącej zasadniczych problemów teorii rozpoznania w OP - celu, funkcji i zadań sił rozpoznania OP.

W **rozdziale drugim** zawarto podstawowe pojęcia teorii dowodzenia w zakresie przygotowania działań bojowych - rolę i miejsce przygotowania działań bojowych w teorii dowodzenia oraz zakres i treść procesów przygotowania działań bojowych w OP.

Trzeci rozdział zawiera syntezę wiedzy dotyczącą przygotowania działań bojowych w związkach taktycznych, oddziałach i pododdziałach wojsk radiotechnicznych oraz jednostkach rozpoznania radioelektronicznego OP.

^{1/} Z. Groszek, Teoria rozpoznania w obronie powietrznej, pierwszy etap badań, AON 1994.

1. IDENTYFIKACJA ROZPOZNANIA W OBRONIE POWIETRZNEJ

1.1. Definicja rozpoznania w obronie powietrznej

Rozpoznanie w obronie powietrznej można zdefiniować w ujęciu czynnościowym (operacyjnym), rzeczowym i systemowym.

Rozpoznanie w obronie powietrznej w ujęciu czynnościowym - to zespół przedsięwzięć organizacyjno-technicznych i taktyczno-operacyjnych, realizowanych przez wyspecjalizowane siły rozpoznania, w celu zdobywania, przetwarzania i dystrybucji informacji o przeciwniku powietrznym i własnych obiektach powietrznych.

W ujęciu rzeczowym rozpoznanie w obronie powietrznej - to zespół wyspecjalizowanych sił, sprzężonych ze sobą organizacyjnie i funkcjonalnie, których celem działania jest zdobywanie, przetwarzanie i dystrybucja informacji o przeciwniku powietrznym i własnych obiektach powietrznych.

Rozpoznanie w obronie powietrznej, rozumiane jako system rozpoznania obrony powietrznej - to zbiór elementów, powiązanych relacjami organizacyjnymi, funkcjonalnymi i informacyjnymi, których celem jest zdobywanie, przetwarzanie i dystrybucja informacji o przeciwniku powietrznym i własnych obiektach powietrznych.

1.2. Dekompozycja rozpoznania w obronie powietrznej

Podziałów rozpoznania w obronie powietrznej można tworzyć wiele, w zależności od przyjętych kryteriów, do których można zaliczyć: szczebel na jakim jest rozpoznanie organizowane, miejsce z którego jest ono prowadzone, rodzaj stosowanych środków rozpoznania, rodzaj rozpoznawanych obiektów itp.

Przyjmując za kryterium podziału szczebel, na którym rozpoznanie w obronie powietrznej jest organizowane, możemy wyróżnić:

- rozpoznanie strategiczne, organizowane przez szczebel centralny (Sztab Generalny WP);
- rozpoznanie operacyjne, organizowane przez sztaby rodzajów sił zbrojnych (WLOP, WLąd., MW);
- rozpoznanie taktyczne, organizowane przez związki operacyjno-taktyczne, związki taktyczne, oddziały i pododdziały wojsk systemu OP.

Stosując kryterium uwzględniające miejsce prowadzenia rozpoznania, rozpoznanie w obronie powietrznej może być prowadzone z ziemi, morza lub powietrza (kosmosu).

Jeżeli za kryterium podziału przyjmiemy rodzaj stosowanych środków, rozpoznanie w obronie powietrznej można podzielić na:

- rozpoznanie radiolokacyjne, realizowane z użyciem stacji radiolokacji monostatycznej (trójwspółrzędnych, odległościomierzy, wysokościomierzy), bistatycznej, multistatycznej lub pozahoryzontalnej;

- rozpoznanie radioelektroniczne, w którym środkami rozpoznania są urządzenia nasłuchu i namierzania radiowego, rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych, detektory laserowe i termowizyjne;

- rozpoznanie wzrokowo-techniczne, gdzie podstawowymi środkami rozpoznania są urządzenia optyczne i opto-elektroniczne.

W aspekcie praktycznej realizacji zadań w obronie powietrznej istotny jest podział rozpoznania, uwzględniający rodzaj stosowanych środków i związane z nim definicje pojęć poszczególnych rodzajów rozpoznania, które to określono przez analogię do definicji rozpoznania w obronie powietrznej w ujęciu czynnościowym (operacyjnym).

Rozpoznanie radiolokacyjne w obronie powietrznej to zespół przedsięwzięć organizacyjno-technicznych i taktycznych, realizowanych przez wyspecjalizowane siły rozpoznania, w celu zdobywania informacji o obiektach powietrznych własnych i przeciwnika (państw obcych), na podstawie analizy sygnałów odbitych i emitowanych przez te obiekty.

Rozpoznanie radioelektroniczne w obronie powietrznej to zespół przedsięwzięć organizacyjno-technicznych i operacyjno-taktycznych, realizowanych przez wyspecjalizowane siły rozpoznania, w celu zdobywania informacji o przeciwniku powietrznym (siłach powietrznych państw obcych), na podstawie analizy pracy i rozmieszczenia jego środków radioelektronicznych.

Rozpoznanie wzrokowo-techniczne w obronie powietrznej to zespół przedsięwzięć organizacyjno-technicznych i taktycznych, realizowanych przez wyspecjalizowane siły rozpoznania, w celu zdobywania informacji o obiektach powietrznych własnych i przeciwnika (państw obcych), na podstawie ich obserwacji prowadzonej przy użyciu urządzeń optycznych i opto-elektronicznych.

1.3. Cel, funkcje i zadania rozpoznania w obronie powietrznej

Identyfikując rozpoznanie w obronie powietrznej niezbędnym jest także sprecyzowanie celu i zadań, jakie rozpoznanie wypełnia w obronie powietrznej.

Analiza szeregu opracowań dotyczących obrony powietrznej RP, w tym problematyki rozpoznania,^{2/} pozwala wnioskować, że cel, funkcje i zadania rozpoznania w obronie powietrznej wynikają głównie z celu, funkcji i zadań realizowanych przez obronę powietrzną w systemie obronnym RP.

W systemie obrony powietrznej rozpoznanie jest jego istotnym elementem (podsystemem) i odgrywa znaczącą rolę w wykonywaniu stojących przed nim zadań. Wypełnia ono bowiem jedną z podstawowych funkcji obrony powietrznej jaką jest informowanie o działaniach sił powietrznych (ŚNP). Ponadto jest najważniejszym elementem zabezpieczenia działań bojowych aktywnych sił obrony powietrznej (LM, WR, WOPL, jednostek WRe).

Analiza celu, funkcji i zadań obrony powietrznej oraz roli rozpoznania w tej obronie pozwala sprecyzować cel istnienia rozpoznania w obronie powietrznej i jego podstawowe funkcje i zadania, które zapewniają osiągnięcie tego celu.

Celem rozpoznania w obronie powietrznej jest dostarczanie (udostępnianie) decydom obrony powietrznej i innym użytkownikom potrzebnej informacji o działaniach przeciwnika powietrznego i własnych obiektach powietrznych.

Dostarczana informacja jest podstawą racjonalnego przygotowania sił obrony powietrznej i prowadzenia walki z przeciwnikiem powietrznym, w interesie obrony nakazanych obiektów. Powyższy cel jest możliwy do osiągnięcia, pod warunkiem, że rozpoznanie w obronie powietrznej będzie w stanie realizować następujące funkcje: dowodzenia, zdobywania informacji, ich opracowania i dystrybucji, a także zabezpieczenia bojowego i wsparcia logistycznego.

^{2/} Regulamin walki Wojsk Obrony Powietrznej Kraju - korpus OPK, DWOPK, Warszawa 1982; Pokruszyński W., Doktryna obronna a obrona powietrzna RP, Przegląd WLOP nr 11/90; Zabłocki E., Współczesna obrona powietrzna oraz kierunki jej rozwoju, Myśl Wojskowa nr 9-10/90; Machura J., Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej w systemie obronnym RP, Przegląd WLOP nr 3/91; Machura J., Kręte drogi rozważań nad modelem obrony powietrznej RP, Przegląd WLOP nr 4/91; Zintegrowany system obrony powietrznej RP - OBRONA-3, praca zbiorowa, AON 1992.

Funkcja dowodzenia siłami rozpoznania obrony powietrznej jest wypełniana poprzez realizację następujących czynności:

- przygotowanie (organizowanie) działań bojowych sił rozpoznania;
- kierowanie działalnością bojową podległych lub operacyjnie podporządkowanych sił rozpoznania;
- koordynowanie działań podległych sił rozpoznania;
- kontrolowanie realizacji zadań.

Funkcję dowodzenia, siłami rozpoznania obrony powietrznej, realizują dowódcy wszystkich szczebli dowodzenia i ich sztaby.

Przygotowanie (organizowanie) działań bojowych odbywa się na wszystkich szczeblach dowodzenia siłami rozpoznania obrony powietrznej. Jest ono procesem ciągłym, realizowanym przed i w czasie działań bojowych, polegającym na: podejmowaniu decyzji o użyciu sił rozpoznania; stawianiu zadań bojowych dowódcom podległych i operacyjnie podporządkowanych jednostek; zamierzonym rozmieszczeniu tych sił na obszarze kraju; ustaleniu zasad i sposobów współdziałania wewnętrznego i zewnętrznego.

Kierowanie działalnością bojową polega na stawianiu zadań, podległym i operacyjnie podporządkowanym jednostkom rozpoznania, w formie rozkazów, zarządzeń i komend, dotyczących: osiągnięcia wyższych stanów i stopni gotowości bojowej; prowadzenia rozpoznania nakazanych obiektów i meldowania rezultatów.

Koordynowanie to uporządkowanie zdarzeń stanowiących elementy niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego celu, pod względem: ilości, jakości i czasu. W procesie rozpoznania koordynowanie działań podległych i operacyjnie podporządkowanych sił polega na zgraniu ich wysiłku w przestrzeni, czasie i częstotliwości oraz podziale zadań.

Kontrolowanie - to porównywanie wyników działania z jego celem (zadaniem) po to, by dokonać oceny prakseologicznej i w przypadku działania powtarzalnego wprowadzić modyfikację w odniesieniu do celu lub poszczególnych członów działania^{3/}. W procesie rozpoznania kontrolowanie realizacji zadań obejmuje: ustalenie stanu rzeczywistego i porównanie go z otrzymanymi zadaniami, w celu ujawnienia ewentualnych niezgodności; wykrywanie przyczyn powstałych niezgodności i wskazywanie sposobów ich usunięcia.

^{3/} Pszczołowski T., Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Ossolineum 1978.

Funkcja zdobywania informacji przez siły rozpoznania obrony powietrznej wypełniana jest poprzez realizację następujących czynności:

- poszukiwanie i wykrywanie obiektów przeciwnika powietrznego (rozmieszczonych na ziemi, wodzie, i w powietrzu (kosmosie) oraz własnych obiektów powietrznych;
- ciągłe śledzenie wykrytych obiektów.

Funkcja zdobywania informacji jest realizowana przez siły posterunków rozpoznania radiolokacyjnego (monostatycznego i multistatycznego), stanowisk i posterunków rozpoznania radioelektronicznego oraz posterunków rozpoznania wzrokowo-technicznego.

Poszukiwanie i wykrywanie obiektów powietrznych - własnych i przeciwnika - przez siły posterunków radiolokacyjnych, polega na wyróżnieniu, w kanale odbiorczym urządzenia radiolokacyjnego, sygnału odbitego od obiektu powietrznego, opromieniowanego energią elektromagnetyczną wypromieniowaną przez nadajnik tego urządzenia.

Śledzenie wykrytych obiektów powietrznych, przez siły posterunków radiolokacyjnych, polega na ciągłym lub okresowym pomiarze trzech współrzędnych przestrzennego położenia wykrytych obiektów za pomocą urządzeń radiolokacyjnych.

Proces zdobywania danych o przeciwniku przez pododdziały rozpoznania radioelektronicznego realizowany jest w oparciu o wykorzystanie obiektywnych zjawisk towarzyszących promieniowaniu energii elektromagnetycznej, takich jak: możliwość przechwytywania emisji środków radioelektronicznych przeciwnika; możliwości ustalenia miejsc rozmieszczenia tych środków; występowanie w przechwytywanych emisjach cech rozpoznawczych i informacji pozwalających określić przynależność, przeznaczenie (typ) pracujących środków radioelektronicznych oraz charakter działań przeciwnika.

Realizacja procesu zdobywania danych o pracujących środkach i systemach radioelektronicznych przeciwnika odbywa się poprzez poszukiwanie, przechwytywanie, śledzenie i namierzanie.

Poszukiwanie polega na wykrywaniu emisji fal elektromagnetycznych środków radioelektronicznych przeciwnika - źródeł rozpoznania, określaniu ich parametrów techniczno-operacyjnych i wartości rozpoznawczej dla nadania im stopnia ważności w dalszym procesie rozpoznania. Wykrycie pracy środków radioelektronicznych przeciwnika, wykorzystujących szeroki zakres częstotliwości i stosujących różne, często zmienne rodzaje nadawań, wymaga

znajomości ich cech rozpoznawczych,^{4/} szczególnie takich jak: zakres częstotliwości, rodzaj emisji, struktura sygnałów rozpoznawczych, zasady pracy i wymiany korespondencji radiowej oraz indywidualne cechy techniczno-operacyjne źródeł rozpoznania.

Poszukiwanie źródeł rozpoznania prowadzone jest w częstotliwości, kierunku lub jednocześnie w częstotliwości i kierunku. Poszukiwanie w częstotliwości polega na przestrajaniu urządzeń odbiorczych w zadanym paśmie częstotliwości i wykrywaniu tych częstotliwości, na których pracują interesujące nas źródła rozpoznania. Poszukiwanie w kierunku realizowane jest poprzez zmianę położenia anten urządzeń rozpoznawczych, które mają charakterystykę kierunkową, w celu wykrycia środków radioelektronicznych przeciwnika.

Wykryte źródła rozpoznania, w zależności od wartości rozpoznawczej, są przechwytywane lub śledzone.

Przechwytywanie polega na ciągłym odbiorze nadawań (emisji) wykrytych źródeł rozpoznania i rejestracji (utrwalania) zawartych w nich informacji. Przechwytywaniu podlegają emisje tych źródeł rozpoznania, które w danej sytuacji operacyjno-taktycznej i radioelektronicznej przekazują ważne informacje i pozwalają na wykonanie głównych zadań rozpoznawczych.

Śledzenie polega na okresowym sprawdzaniu pracy rozpoznawanych środków radioelektronicznych przeciwnika, których wartość rozpoznawcza w danej sytuacji bojowej ma charakter drugorzędny. Jest ono realizowane poprzez okresowe przestrajanie urządzeń rozpoznawczych na ustaloną częstotliwość pracy źródła rozpoznania oraz krótkotrwałą rejestrację jego emisji w celu sprawdzenia (potwierdzenia) danych posiadanych o tym źródle.

Namierzanie polega na lokalizacji (umiejscowieniu) źródeł rozpoznania. Prowadzi się je przynajmniej dwoma urządzeniami namierzającymi, rozwiniętymi w terenie w określonej odległości od siebie, zwanej podstawą (bazą) namierzania.

Namierzanie może być prowadzone trzema sposobami: automatycznie, na komendę i według zadań stałych.

Namierzanie automatyczne polega na jednoczesnym określeniu namiarów na źródło rozpoznania przez wszystkie urządzenia namierzające, nastrojone na częstotliwość pracy tego źródła w sposób automatyczny z wykorzystaniem EMC.

^{4/} Cechy rozpoznawcze źródeł rozpoznania radioelektronicznego, DW OPK, Warszawa 1980.

Namierzanie na komendę polega na określeniu azymutów na źródło rozpoznania przez wszystkie urządzenia namierzające, po otrzymaniu zadania (komendy) ze stanowiska kierowania namierzaniem lub bezpośrednio ze stanowiska rozpoznawczego (odbiorczego).

Namierzanie według zadań statycznych polega na określaniu namiarów na źródła rozpoznania przez urządzenia namierzające zgodnie z wcześniej opracowanym harmonogramem (zadaniem).

Zdobywanie danych o obiektach powietrznych - własnych i przeciwnika - przez siły posterunków rozpoznania wzrokowo-technicznego polega na wykrywaniu aparatów latających w wyznaczonym sektorze przestrzeni powietrznej, za pomocą urządzeń optycznych lub optoelektronicznych

Funkcja opracowania informacji polega na realizacji takich czynności, jak:

- rejestrowanie danych rozpoznawczych, ich analizowanie, uzupełnianie, porównywanie, selekcjonowanie i grupowanie;
- określenie charakterystyki śledzonych obiektów (parametrów technicznych, przynależności państwowej i organizacyjnej, rodzaju działalności).

Funkcja opracowania informacji jest realizowana przez obsługi posterunków (stanowisk) rozpoznawczych oraz osoby funkcyjne grup analizy danych (opracowania informacji) i stanowisk dowodzenia.

W jednostkach rozpoznania radiolokacyjnego funkcja opracowania informacji jest realizowana w dwóch etapach.

Pierwszy etap - wstępnego opracowania informacji - polega na określeniu przynależności państwowej śledzonych obiektów powietrznych, ich składu i ugrupowania przez obsługi posterunków radiolokacyjnych. Przynależność państwowa obiektów powietrznych jest określana za pomocą radiolokacyjnych urządzeń zapytujących. Skład i ugrupowanie są określane na podstawie oceny ilości, kształtu i wymiarów sygnałów (ech radiolokacyjnych) odbitych od obiektów powietrznych i wyróżnionych przez radiolokacyjne urządzenie odbiorcze.

W etapie drugim, osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia jednostek rozpoznania radiolokacyjnego, informacje napływające z posterunków radiolokacyjnych porównują i selekcjonują, w celu wyeliminowania danych równoległych i powtarzających się. Na podstawie analizy tych danych oraz informacji napływających z innych źródeł (pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego, radiolokacyjnych stacji wstępnego poszukiwania i stacji

naprowadzania raket dywizjonów raketowych, radiolokacyjnych posterunków wykrywania OPL wojsk lądowych i MW, załóg samolotów lotnictwa myśliwskiego i rozpoznawczego, ośrodków kontroli ruchu lotniczego, posterunków obserwacji wzrokowo-technicznej), opracowują możliwie pełną charakterystykę rozpoznawanych obiektów powietrznych, obejmującą: współrzędne położenia, skład, ugrupowanie, typ i przynależność państwową śledzonych obiektów powietrznych, oraz ich przeznaczenie taktyczne lub operacyjno-taktyczne (prawdopodobny zamiar działania ŚNP).

Proces analizy i opracowania zdobytych danych rozpoznawczych realizowany jest w jednostkach rozpoznania radioelektronicznego przez wszystkie stanowiska (posterunki) rozpoznawcze, grupy analizy danych (techniczno-operacyjnej) i stanowiska dowodzenia.

Treścią analizy są wszystkie charakterystyczne zjawiska i właściwości towarzyszące promieniowaniu energii elektromagnetycznej przez środki radioelektroniczne przeciwnika, które można wykryć za pomocą urządzeń rozpoznawczych.

Na stanowiskach nasłuchu radiowego analizuje się: częstotliwość i czas pracy rozpoznawanych sieci i kierunków radiowych oraz ich skład; treść korespondencji radiowej; sygnały rozpoznawcze radiostacji; parametry techniczne przechwyconych emisji radiowych; skróty i znaki służbowe używane w korespondencji radiowej i ich znaczenie. Ponadto określa się: intensywność pracy radiostacji; zmiany zachodzące w zasadach prowadzenia korespondencji radiowej; zajętość rozpoznawanych pasm częstotliwości; indywidualne cechy rozpoznawcze nadajników radiowych oraz operatorów je obsługujących, a także prawdopodobną przynależność radiostacji do określonych obiektów rozpoznania.

Na stanowiskach rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych analizuje się parametry techniczne sygnałów rozpoznawanych stacji i określa: namiar na te źródła rozpoznania, czas jego wykonania, typ rozpoznawanych urządzeń radioelektronicznych oraz prawdopodobny typ nościela (ŚNP), na którym one się znajdują.

Na stanowiskach namierzania radiowego analizuje się wyniki uzyskane w procesie namierzania, a uwzględniając błędy namierzania wnoszone przez namierniki radiowe, określa się azymut (namiar) na pracujące radiostacje przeciwnika.

W grupie (sekcji) analizy techniczno-operacyjnej szczegółowej analizie poddaje się: częstotliwość nośną źródeł rozpoznania, szerokość promieniowanego widma częstotliwości, stabilność częstotliwości nadajników, rodzaj ich pracy, strukturę widma emisji, stosowane systemy i kody telegraficzne oraz szybkość telegrafowania, co pozwala na określenie typu,

charakterystyki i przeznaczenia źródeł rozpoznania, ich przynależności do określonych obiektów rozpoznania i charakteru ich działań.

Na stanowiskach dowodzenia i w grupach analizy danych analizie podlegają dane zdobyte i przekazane przez operatorów urządzeń odbiorczych, namierników radiowych, stacji rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Ze zdobytych w procesie rozpoznania radioelektronicznego danych rozpoznawczych tylko treść jawnej korespondencji przekazywanej przez środki łączności radiowej przeciwnika zawiera informacje bezpośrednio charakteryzujące jego działalność bojową. Pozostałe dane dotyczą przede wszystkim charakteru pracy, miejsca znajdowania się i sposobów wykorzystania systemów i środków radioelektronicznych przeciwnika. Wymagają one szczegółowej analizy, w celu uzyskania informacji rozpoznawczych o charakterze operacyjno-taktycznym.

W procesie analizy zdobytych danych rozpoznawczych ustala się przynależność rozpoznawanych źródeł do odpowiednich systemów radioelektronicznych i obiektów rozpoznania, ich miejsce i skład, przeznaczenie i rolę jaką spełniają w tych systemach, a także ich charakterystykę operacyjno-techniczną.

Rezultatem przeprowadzonej analizy są wnioski dotyczące składu bojowego, ugrupowania i działalności przeciwnika w rozpoznawanych rejonach. Wnioski te uzupełnione danymi uzyskanymi w ramach współdziałania w zintegrowanym systemie rozpoznania SZ RP i systemie OP, stanowią podstawę do opracowania meldunków i sprawozdań przesyłanych użytkownikom.

Funkcja dystrybucji informacji o przeciwniku powietrznym i własnych obiektach powietrznych polega na:

- przekazywaniu (meldowaniu) zdobytych danych rozpoznawczych przez posterunki (stanowiska) rozpoznania, grupy analizy danych i stanowiska dowodzenia wszystkich szczebli jednostek rozpoznania obrony powietrznej;

- dostarczaniu (udostępnianiu), przez osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia jednostek rozpoznania, decydującym obrony powietrznej oraz innym użytkownikom, informacji w ustalonej formie i o wymaganych parametrach w zakresie terminowości, dokładności, wiarygodności, ciągłości, a także jej ilości.

W jednostkach rozpoznania radiolokacyjnego przekazywanie (meldowanie) zdobytych danych (informacji) rozpoznawczych realizują obsługi posterunków rozpoznania radiolokacyjnego i osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia wszystkich szczebli.

Dane rozpoznawcze zdobyte przez posterunki rozpoznania radiolokacyjnego są przekazywane kolejno do nadrzędnych stanowisk dowodzenia w formie meldunków, które w zależności od szczebla dowodzenia i stopnia ich opracowania mogą zawierać: numer wykrytego obiektu powietrznego, jego współrzędne położenia, indeks przynależności państwowej, skład, ugrupowanie, czas wykrycia oraz przeznaczenie taktyczne lub operacyjno-taktyczne.

W jednostkach rozpoznania radioelektronicznego przekazywanie (meldowanie) zdobytych danych i informacji o działalności rozpoznawanych obiektów jest realizowane przez obsługi stanowisk (posterunków) rozpoznania oraz osoby funkcyjne grup analizy danych (techniczno-operacyjnych) i stanowisk dowodzenia wszystkich szczebli.

Informacje zdobyte przez obsługi stanowisk (posterunków) rozpoznania są kolejno przekazywane do nadrzędnych stanowisk dowodzenia w formie meldunków, które w zależności od miejsca ich zdobycia mogą zawierać: czas wykrycia i częstotliwość pracy rozpoznawanych środków radioelektronicznych; ich typ; przynależność państwową i organizacyjną; położenie lub zamiar na te źródła rozpoznania; treść przechwyconej korespondencji radiowej; parametry techniczne przechwyconych sygnałów; wysokość i przypuszczalne trasy lotu rozpoznawanych obiektów powietrznych; rodzaj wykonywanych przez nie zadań; aktualne dane o gotowości bojowej rozpoznawanych sił; zmiany i odstępstwa od ustalonych reżimów pracy w systemach łączności oraz systemach radiolokacyjnych i radionawigacyjnych, a także dane o nowo wykrytych źródłach rozpoznania.

Posterunki rozpoznania wzrokowo-technicznego zdobyte dane rozpoznawcze przekazują do najbliższych stanowisk dowodzenia jednostek rozpoznania radiolokacyjnego lub radioelektronicznego, w formie meldunków, zawierających dane o położeniu wykrytych obiektów, ich składzie, typie, przynależności państwowej, rodzaju działalności i czasie wykrycia.

Dostarczanie (udostępnianie) informacji o obiektach powietrznych, decydującym obrony powietrznej i innym użytkownikom przez jednostki rozpoznania radiolokacyjnego, jest realizowane przez osoby funkcyjne wszystkich stanowisk dowodzenia tych jednostek z użyciem środków łączności przewodowej i radioliniowej lub poprzez ich rozgłaszanie w radiowych sieciach powiadamiania. Treść dostarczanych informacji powinna odpowiadać

wymaganiom użytkowników i może być zbliżona do tych, jakie są przekazywane w relacjach pomiędzy kolejnymi stanowiskami dowodzenia jednostek rozpoznania radiolokacyjnego.

W jednostkach rozpoznania radioelektronicznego, dostarczanie (udostępnianie) informacji o działaniach rozpoznawanych obiektów decydującym obrony powietrznej i innym użytkownikom, jest realizowane przez wszystkie stanowiska dowodzenia tych jednostek.

Zmiany dyżurne (bojowe) stanowisk dowodzenia jednostek rozpoznania radioelektronicznego zdobyte dane rozpoznawcze, po ich przeanalizowaniu i opracowaniu, dostarczają do stanowisk dowodzenia OP wszystkich szczebli oraz stanowiska koordynacji ZSR SZ RP w formie meldunków, które mogą zawierać: czas wykrycia, typ, przynależność państwową i organizacyjną rozpoznawanych obiektów; położenie lub kierunek, z którego należy oczekiwać ich wejścia w strefę wykrywania WRt; parametry pracy pokładowych urządzeń radioelektronicznych dla potrzeb pododdziałów zakłóceń radioelektronicznych; rodzaj wykonywanych zadań; dane dotyczące sygnałów alarmowych, wprowadzających w rozpoznawanych siłach wyższe stopnie i stany gotowości bojowej; symptomy wskazujące na przygotowania do użycia broni jądrowej; dane o przerzutach sił wzmocnienia; zmiany w ugrupowaniu rozpoznawanych sił, szczególnie dyslokacji sztabów, dowództw i jednostek sił powietrznych.

Przesyłanie (meldowanie) lub dostarczanie (udostępnianie) informacji zdobytych przez jednostki rozpoznania OP może być realizowane we wszystkich relacjach z użyciem zautomatyzowanych systemów dowodzenia lub sposobem niezautomatyzowanym (dublującym) z wykorzystaniem środków łączności przewodowej, radiowej lub radioliniowej.

Rola i funkcje jakie pełni system rozpoznania w obronie powietrznej RP oraz wymagania jakim powinien sprostać, wyznaczają mu zadania, które powinien realizować w czasie pokoju i wojny.

System rozpoznania OP RP w okresie pokoju powinien realizować następujące zadania:

- stale informować władze państwowe i wojskowe oraz decydentów OP o działalności szkoleniowej w siłach zbrojnych, a szczególnie w siłach powietrznych ościennych państw;
- zabezpieczać w informację z rozpoznania radiolokacyjnego działalność szkoleniową i bojową sił obrony powietrznej RP;
- ciągle informować wojskową i cywilną służbę kontroli ruchu lotniczego o aktualnej sytuacji w obszarze powietrznym RP.

W okresie narastania zagrożenia wybuchem konfliktu zbrojnego i w czasie wojny, zadaniem system rozpoznania OP RP powinno być:

- uprzedzanie systemu OP o przygotowaniach przeciwnika powietrznego do działań wojennych i działaniach bojowych na dalekich podejściach do granic RP;
- ciągle udostępnianie lub przekazywanie terminowej, dokładnej i wiarygodnej informacji o działaniach przeciwnika powietrznego na podejściach i nad całym obszarem RP decydującym obrony powietrznej i innym zainteresowanym użytkownikom.

Pełna realizacja powyższych zadań zapewni skuteczną obronę wszystkich obiektów na terytorium RP przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza.

1.4. Siły rozpoznania OP RP

Siły rozpoznania OP RP są przeznaczone do zdobywania informacji o przeciwniku powietrznym i własnych obiektach powietrznych, niezbędnych do racjonalnego przygotowania i prowadzenia walki ze ŚNP przeciwnika, w interesie obrony powietrznej nakazanych obiektów.

Obecnie, siły rozpoznania obrony powietrznej RP składają się z: dwóch podstawowych podsystemów - rozpoznania radiolokacyjnego i rozpoznania radioelektronicznego oraz uzupełniającego je podsystemu rozpoznania wzrokowo-technicznego.

Podsystem rozpoznania radiolokacyjnego stanowią: związki taktyczne wojsk radiotechnicznych WLOP; pododdziały radiotechniczne wojsk OPL; pododdziały radiotechniczne MW. W skład podsystemu rozpoznania radioelektronicznego wchodzi: oddział i pododdziały rozpoznania radioelektronicznego WLOP. Elementami podsystemu rozpoznania wzrokowo-technicznego są posterunki tego rodzaju rozpoznania, organizowane przez wszystkie jednostki systemu obrony powietrznej RP.

Podsystem rozpoznania radiolokacyjnego

Rozpoznanie radiolokacyjne stanowi podstawowy rodzaj rozpoznania obiektów powietrznych w systemie obrony powietrznej RP. Polega ono na: obserwacji przestrzeni powietrznej przez wyspecjalizowane środki rozpoznania, jakimi są stacje radiolokacyjne;

wykrywaniu i śledzeniu obiektów powietrznych; określaniu ich położenia i charakterystyki oraz przekazywaniu zdobytych informacji do stanowisk dowodzenia systemu OP RP.

Celem tego podsystemu rozpoznania jest: ciągle dostarczanie (udostępnianie) decydom obrony powietrznej terminowych, dokładnych i wiarygodnych informacji o rozpoznawanych obiektach powietrznych.

Informacje te, w czasie pokoju, wykorzystywane są w systemie obrony powietrznej RP do realizacji następujących zadań: kontroli lotów i przelotów obiektów powietrznych w przestrzeni powietrznej RP; dowodzenia dyżurnymi siłami obrony powietrznej RP, które zostałyby użyte do przeciwdziałania naruszyтелям ustalonego reżimu lotów lub przestrzeni powietrznej RP; zabezpieczenia procesu szkolenia sił obrony powietrznej RP.

W czasie wojny (działań bojowych) informacje z rozpoznania radiolokacyjnego wykorzystywane są na szczeblu taktycznym systemu obrony powietrznej RP do: dowodzenia pododdziałami LM, WR, OPL i ZRe w walce ze ŚNP; realizacji współdziałania pododdziałów LM, WR i ZRe; naprowadzania lotnictwa myśliwskiego na cele powietrzne; wskazywania celów powietrznych dywizjom (bateriom) raketowym i pododdziałom ZRe. Na szczeblu operacyjno-taktycznym systemu obrony powietrznej RP informacje te wykorzystywane są do: dowodzenia oddziałami LM, oddziałami lub związkami taktycznymi WR i wojsk OPL oraz pododdziałami ZRe w walce ze ŚNP; wyboru sposobów współdziałania tych sił w realizacji zadań bojowych; powiadamiania i ostrzegania zainteresowanych dowództw i szta-
rodzajów sił zbrojnych i obrony terytorialnej o sytuacji powietrznej. Natomiast na szczeblu operacyj-

wykorzystywane do: dowodzenia związkami operacyjno-taktycznymi OP w walce ze ŚNP; określania sposobów współdziałania pomiędzy związkami operacyjno-taktycznymi WLOP, wojskami OPL wojsk lądowych i MW; informowania naczelných organów kierowania państwem i dowodzenia siłami zbrojnymi o sytuacji w przestrzeni powietrznej RP.

W okresie pokoju rozpoznanie radiolokacyjne obiektów powietrznych w systemie obrony powietrznej RP prowadzą wydzielone, dyżurne siły wojsk radiotechnicznych WLOP i pododdziałów radiotechnicznych MW. Natomiast w czasie wojny rozpoznanie to prowadzą wszystkie siły wchodzące w skład podsystemu rozpoznania radiolokacyjnego OP. Wraz z narastaniem gotowości bojowej wojsk systemu OP RP zwiększają one ilość sił rozpoznania, poprzez organizowanie i rozwijanie dodatkowych posterunków radiolokacyjnych WLOP i MW oraz rozwinięcie pododdziałów (posterunków) radiotechnicznych WOPL.

W skład wojsk radiotechnicznych WLOP wchodzi brygady radiotechniczne, w których znajduje się od 4 do 5 batalionów w składzie jednej kompanii radiolokacji (miejscowej) i 3-4 kompanii radiotechnicznych (terenowych) rozwiniętych już w czasie pokoju na obszarze całego kraju. W stanie stałej gotowości bojowej prowadzą one rozpoznanie wydzielonymi, dyżurnymi siłami w składzie od jednej do trzech stacji radiolokacyjnych w każdym batalionie. W czasie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej bataliony i kompanie radiotechniczne organizują i rozwijają dodatkowe wysunięte, skryte i pozorne posterunki radiolokacyjne, zgodnie z wcześniej opracowanym harmonogramem.

Wojska OPL mają w swym składzie bataliony radiotechniczne oraz radiolokacyjne stacje wstępnego przeszukiwania (RSWP) szefów OPL związków taktycznych wojsk lądowych, które w czasie pokoju znajdują się w stanie zwiniętym w miejscach stałej dyslokacji. W czasie osiągania pełnej gotowości bojowej siły te rozmieszczają swoje posterunki radiolokacyjne w rejonach operacyjnego rozwinięcia wojsk lądowych, zabezpieczając radiolokacyjnie działania związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów wojsk OPL na prognozowanych kierunkach zagrożenia uderzeniami ŚNP lub włączane są w ugrupowanie wojsk radiotechnicznych WLOP, uzupełniając ich strefę rozpoznania radiolokacyjnego.

W marynarce wojennej rozpoznanie radiolokacyjne prowadzone jest przez posterunki obserwacji (PO) rozwinięte wzdłuż linii brzegowej już w czasie pokoju. Posterunki te są przeznaczone do wykrywania jednostek pływających i nisko lecących obiektów powietrznych. W wyższych stanach gotowości bojowej posterunki te przekazują zdobyte informacje o sytuacji powietrznej do stanowisk dowodzenia najbliższych batalionów lub kompanii radiotechnicznych WLOP.

Siły rozpoznania radiolokacyjnego OP wyposażone są w: stacje radiolokacyjne i urządzenia identyfikacyjne przeznaczone do wykrywania, ciągłego śledzenia i określania przynależności państwowej rozpoznawanych obiektów powietrznych oraz środki przetwarzania informacji przeznaczone do zbioru, opracowania i przekazywania informacji o obiektach powietrznych do stanowisk dowodzenia systemu OP RP.

W podsystemie rozpoznania radiolokacyjnego OP funkcję zdobycia i wstępnego opracowywania informacji o rozpoznawanych obiektach powietrznych wypełniają wszystkie posterunki radiolokacyjne: wojsk radiotechnicznych WLOP (RLP); WOPL wojsk lądowych (RPW i RSWP) i marynarki wojennej (PO).

Pełne opracowanie zdobytych informacji, ich przekazywanie w podsystemie rozpoznania radiolokacyjnego OP oraz dostarczanie (udostępnianie) decydom systemu OP RP realizują osoby funkcyjne wszystkich stanowisk (punktów) dowodzenia tego podsystemu.

W wojskach radiotechnicznych WLOP zdobyte przez posterunki radiolokacyjne dane o obiektach powietrznych są systematycznie opracowywane przez osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia batalionów radiotechnicznych. Opracowywanie tych danych oraz informacji o rozpoznawanych obiektach zdobytych przez: współdziałające z batalionami radiotechnicznymi kompanie rozpoznania radioelektronicznego; stacje naprowadzania rakiet i RSWP dywizjonów raketowych; załogi samolotów lotnictwa myśliwskiego oraz posterunki rozpoznania wzrokowo-technicznego, polega na ich analizowaniu, porównywaniu i uogólnianiu w celu: ustalenia dokładnego miejsca położenia rozpoznawanych obiektów; określenia ich typu, składu i ugrupowania oraz wstępnie przynależności państwowej, a także wyboru najlepszego posterunku radiolokacyjnego do ich śledzenia.

Kolejnym ogniwem uczestniczącym w procesie opracowywania informacji w wojskach radiotechnicznych WLOP jest stanowisko dowodzenia brygady radiotechnicznej. Osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia (centrów informacyjno-rozpoznawczych) brygad radiotechnicznych uzyskane informacje o rozpoznawanych obiektach powietrznych z batalionów radiotechnicznych i batalionów rozpoznania radioelektronicznego analizują, porównują, eliminują dane równoległe, powtarzające się i niekompletne oraz grupują, w celu wiarygodnego określenia przynależności państwowej śledzonych obiektów powietrznych (ich podziału na samoloty własne i cele powietrzne) oraz ich pełnej charakterystyki i przeznaczenia taktycznego lub operacyjno-taktycznego (określenia prawdopodobnego zamiaru działań).

Opracowywanie informacji w centrum rozpoznawczo-informacyjnym wojsk radiotechnicznych centralnego stanowiska dowodzenia (CSD) WLOP polega głównie na grupowaniu informacji przekazywanych z brygad radiotechnicznych i eliminowaniu informacji równoległych.

Przekazywanie (meldowanie) zdobytych danych (informacji) rozpoznawczych w wojskach radiotechnicznych WLOP realizują posterunki radiolokacyjne i stanowiska dowodzenia wszystkich szczebli.

Dane rozpoznawcze, zdobyte przez posterunki radiolokacyjne, są przekazywane do stanowisk dowodzenia batalionów radiotechnicznego w formie meldunków, które obejmują: numer wykrytego obiektu powietrznego, jego współrzędne położenia, indeks przynależności państwowej, skład i czas wykrycia.

Ze stanowisk dowodzenia batalionów radiotechnicznych, opracowane informacje rozpoznawcze przekazywane są do stanowisk dowodzenia brygad radiotechnicznych w formie meldunków zawierających: numer obiektu powietrznego, jego współrzędne położenia, przynależność państwową, skład, typ, ugrupowanie i czas wykrycia.

Informacje opracowane przez CIR brygad radiotechnicznych są przekazywane do centrum informacyjno-rozpoznawczego centralnego stanowiska dowodzenia WLOP w formie meldunków zawierających: numer obiektu powietrznego, jego współrzędne położenia, przynależność państwową, skład, typ, ugrupowanie, czas wykrycia oraz przeznaczenie taktyczne lub operacyjno-taktyczne.

Poza informacjami bieżącymi, we wszystkich relacjach meldowania w wojskach radiotechnicznych WLOP, za wyjątkiem relacji SD krt - SD brt, przekazywane są meldunki dobowe i okresowe.

Dostarczanie (udostępnianie) informacji o rozpoznawanych obiektach powietrznych decydom obrony powietrznej i innym użytkownikom jest realizowane w wojskach radiotechnicznych WLOP przez posterunki radiolokacyjne i wszystkie stanowiska dowodzenia tych wojsk.

Posterunki radiolokacyjne, uzyskane dane o obiektach powietrznych, dostarczają do punktów naprowadzania lotnictwa myśliwskiego lub dywizjonów raketowych w postaci informacji pierwotnej, zawierającej współrzędne położenia obiektu powietrznego, jego indeks przynależności państwowej i skład lub w formie meldunków o treści takiej, jaka jest przekazywana do stanowiska dowodzenia batalionu radiotechnicznego.

Stanowiska dowodzenia batalionów radiotechnicznych opracowane informacje o obiektach powietrznych dostarczają do stanowisk dowodzenia oddziałów lotnictwa myśliwskiego i wojsk raketowych oraz pododdziałów zakłóceń radioelektronicznych w postaci meldunków o treści takiej, jaka jest przekazywana do stanowiska dowodzenia brygady radiotechnicznej.

Stanowiska dowodzenia brygad radiotechnicznych opracowane informacje o sytuacji powietrznej dostarczają do stanowisk dowodzenia korpusów OP w formie meldunków o treści takiej, jaka jest przekazywana do centrum informacyjno-rozpoznawczego centralnego stanowiska dowodzenia WLOP. Ponadto, zainteresowanym dowództwom i sztabom innych rodzajów wojsk oraz obrony cywilnej, udostępniane są informacje o sytuacji powietrznej, poprzez ich rozgłaszanie w radiowej sieci powiadamiania korpusów OP.

Informacje o sytuacji powietrznej, przekazywane z brygad radiotechnicznych do centrum rozpoznawczo-informacyjnego CSD WLOP, po ich uogólnieniu, są udostępniane decydom obrony powietrznej, w formie meldunków zawierających: numer obiektu powietrznego, jego położenie, przynależność państwową, skład, typ, ugrupowanie oraz przeznaczenie taktyczne lub operacyjno-taktyczne. Ponadto, w ramach informowania zainteresowanych dowództw i sztabów innych rodzajów sił zbrojnych i wojsk o działaniach rozpoznawanych obiektów powietrznych, informacje te są rozgłaszane w radiowej sieci powiadamiania CSD WLOP.

Zasadniczym sposobem zdobywania, opracowania i dystrybucji informacji w wojskach radiotechnicznych WLOP jest sposób zautomatyzowany, którego realizację zabezpieczają zautomatyzowane środki dowodzenia i przetwarzania informacji: RPT-10 i 20 (DUNAJEC) - w kompaniach i batalionach radiotechnicznych; CYBER-WA - w brygadach radiotechnicznych; WIDŁAK - w centrum informacyjno-rozpoznawczym CSD WLOP. Rezerwowym sposobem wypełniania powyższych funkcji jest sposób niezautomatyzowany (planszetyowy lub wskaźnikowy), w którym wszystkie procesy wykonywane są przez obsługi urządzeń rozpoznawczych i osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia z wykorzystaniem łączności przewodowej lub radiowej, a informacje zobrazowywane są na planszetach lub wskaźnikach radiolokacyjnych.

W jednostkach radiotechnicznych WOPL wojsk lądowych funkcje szczegółowego opracowywania, zdobytych przez posterunki radiolokacyjne (RPW), danych i informacji o rozpoznawanych obiektach powietrznych wypełniają osoby funkcyjne centrów rozpoznawczo - informacyjnych (CRI) batalionów radiotechnicznych, podległych szefom WOPL korpusów zmechanizowanych. Opracowanie zdobytych danych i informacji polega na ich analizowaniu, porównywaniu i uogólnianiu w celu: ustalenia dokładnego miejsca położenia rozpoznawanych obiektów; określenia ich typu, składu i ugrupowania oraz przynależności państwowej.

Przekazywanie (meldowanie) zdobytych danych (informacji) rozpoznawczych □ jednostkach radiotechnicznych WOPL realizują obsługi posterunków radiotechnicznych, zmiany dyżurne (bojowe) punktów dowodzenia i centrów rozpoznawczo - informacyjnych wszystkich szczebli. Informacje zdobyte przez RPW przekazywane są do kompanijnych punktów dowodzenia, skąd po ich opracowaniu przekazywane są do CRI batalionów radiotechnicznych. Treść przekazywanych informacji w poszczególnych relacjach jest podobna do przekazywanych w relacjach pomiędzy posterunkami radiolokacyjnymi, stanowiskami dowodzenia kompanii, batalionów i brygad radiotechnicznych WLOP.

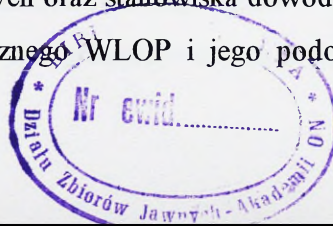
Informacje o rozpoznawanych obiektach zdobyte przez jednostki radiotechniczne WOPL dostarczane są głównie do punktów i centrów dowodzenia wojsk OPL. Z RSWP szefa OPL ZT informacje te dostarczane są do punktów dowodzenia OPL ZT, szefów OPL oddziałów i do wszystkich ogniowych pododdziałów przeciwlotniczych w ZT. Z centrów rozpoznawczo - informacyjnych batalionów radiotechnicznych informacje dostarczane są do centrum dowodzenia wojsk OPL korpusu zmechanizowanego. Podstawowym sposobem zdobywania, opracowania i dystrybucji informacji w jednostkach radiotechnicznych WOPL jest sposób zautomatyzowany, którego realizację zabezpieczają zautomatyzowane środki dowodzenia i przetwarzania informacji: ZENIT-10 w kompaniach oraz ZENIT-20 w batalionach i pułku radiotechnicznym. Rezerwowym sposobem wypełniania powyższych funkcji jest sposób niezautomatyzowany (planszetoowo-foniczny), w którym wszystkie procesy wykonywane są przez obsługi urządzeń rozpoznawczych i osoby funkcyjne stanowisk dowodzenia z wykorzystaniem łączności radiowej lub radioliniowej, a informacje zobrazowywane są na planszetach.

Podsystem rozpoznania radioelektronicznego

Rozpoznanie radioelektroniczne - jeden z podstawowych rodzajów rozpoznania w systemie obrony powietrznej - polega na ciągłym zdobywaniu informacji o rozpoznawanych obiektach poprzez poszukiwanie, przechwytywanie, śledzenie i namierzanie ich środków radioelektronicznych, oraz opracowywaniu zdobytych informacji i ich dostarczeniu użytkownikom.

Zadaniem podsystemu rozpoznania radioelektronicznego OP, w czasie pokoju, jest ciągłe informowanie organów dowodzenia siłami zbrojnymi i systemem OP RP o działalności szkoleniowej i bojowej oraz przygotowaniach do działań wojennych rozpoznawanych obiektów. Natomiast w czasie wojny podstawowym zadaniem tego podsystemu jest uprzedzenie decydentów systemu OP RP o działalności przeciwnika powietrznego na dalekich podejściach do granic RP oraz ciągłe informowanie o działalności ŚNP w rejonie obrony powietrznej RP, głównie stosujących zakłócenia radioelektroniczne i wykonujące loty w przedziale małych wysokości.

W skład podsystemu rozpoznania radioelektronicznego OP wchodzi centra radiowe KF i UKF, posterunki namierzania radiowego KF i UKF oraz rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych oraz stanowiska dowodzenia zorganizowane przez siły pułku rozpoznania radioelektronicznego WLOP i jego pododdziały (bataliony i

kompanie), rozmieszczone już w czasie pokoju na terenie kraju, głównie w rejonach przygranicznych. Pododdziały te wyposażone są w radiowe urządzenia odbiorcze i namierzające zakresu fal krótkich i ultrakrótkich, stacje rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych oraz środki dowodzenia i łączności..

W stanie stałej gotowości bojowej prowadzą one rozpoznanie wydzielonymi, dyżurnymi siłami, pracującymi według ustalonego grafiku. W czasie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej wszystkie pododdziały rozpoznania radioelektronicznego organizują i rozwijają dodatkowe stanowiska i posterunki rozpoznania zgodnie z wcześniej opracowanym planem.

W podsystemie rozpoznania radioelektronicznego OP, funkcję zdobywania i wstępnego opracowywania informacji o działaniach rozpoznawanych obiektów wypełniają operatorzy wszystkich urządzeń rozpoznawczych. Zdobyte informacje (dane) są szczegółowo analizowane i opracowywane przez osoby funkcyjne grup analizy danych i stanowisk dowodzenia wszystkich szczebli (kompanii, batalionów i pułku).

Przekazywanie (meldowanie) zdobytych danych i informacji o działalności rozpoznawanych obiektów realizowane jest w podsystemie rozpoznania radioelektronicznego, przez obsługi lub osoby funkcyjne posterunków (stanowisk) rozpoznania, grup analizy danych (techniczno-operacyjnej) i stanowisk dowodzenia wszystkich szczebli.

Ze stanowisk nasłuchu radiowego UKF zdobyte dane rozpoznawcze, po ich wstępnym opracowaniu, są przekazywane do stanowisk dowodzenia kompanii rozpoznania radioelektronicznego (krrel) w formie meldunków, które mogą zawierać: częstotliwość i czas przechwycenia korespondencji radiowej, indeksy lub sygnały rozpoznawcze korespondentów (pilotów), ich przynależność państwową i organizacyjną oraz treść przechwyconej korespondencji. Natomiast ze stanowisk nasłuchu radiowego KF zdobyte dane rozpoznawcze są przekazywane do stanowiska dowodzenia pułku rozpoznania radioelektronicznego. Dane te mogą zawierać: częstotliwość i czas pracy rozpoznawanych sieci i kierunków radiowych oraz ich skład; treść korespondencji radiowej; sygnały rozpoznawcze radiostacji; parametry techniczne przechwyconych emisji radiowych; skróty i znaki służbowe używane w korespondencji radiowej; zajętość rozpoznawanych pasm częstotliwości; indywidualne cechy rozpoznawcze nadajników radiowych oraz operatorów je obsługujących, a także prawdopodobną przynależność radiostacji do określonych obiektów rozpoznania.

Z posterunków rozpoznania pokładowych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych, uzyskane dane rozpoznawcze przekazywane są w formie meldunków do

stanowisk dowodzenia krrel. Meldunki te mogą zawierać: parametry techniczne sygnałów rozpoznawanych środków radioelektronicznych; namiar na pracujące źródła rozpoznania; czas dokonania namiaru; typ rozpoznawanych urządzeń radioelektronicznych oraz prawdopodobny typ nośnika (ŚNP), na którym one są zamontowane.

Z posterunków namierzania radiowego UKF, wyniki uzyskane w procesie namierzania, meldowane są do stanowisk dowodzenia kompanii rozpoznania radioelektronicznego, natomiast z posterunków namierzania radiowego KF - do stanowiska kierowania namierzaniem przy SD prrel. Przekazywane meldunki zawierają sygnały rozpoznawcze namierzanych radiostacji lub częstotliwości ich pracy, namiary na te radiostacje oraz czas ich wykonania.

Grupy (sekcje) analizy techniczno-operacyjnej (danych) wyniki swojej pracy przekazują do stanowisk dowodzenia kompanii, batalionów lub pułku rozpoznania radioelektronicznego w formie meldunków, zawierających: typy, charakterystykę i przeznaczenia rozpoznawanych środków radioelektronicznych, ich przynależność do określonych obiektów rozpoznania oraz charakter ich działań.

Ze stanowisk dowodzenia kompanii rozpoznania radioelektronicznego zdobyte dane rozpoznawcze, po ich przeanalizowaniu i opracowaniu, przekazywane są, w formie meldunków bieżących, do stanowisk dowodzenia batalionów rozpoznania radioelektronicznego (SD brrel). Przekazywane meldunki mogą zawierać: czas wykrycia i częstotliwość pracy rozpoznawanych środków radioelektronicznych; ich typ; przynależność państwową i organizacyjną; położenie lub namiar na te źródła rozpoznania; treść przechwyconej korespondencji radiowej; parametry techniczne przechwyconych sygnałów.

Ze stanowisk dowodzenia batalionów rozpoznania radioelektronicznego zmiany dyżurne (bojowe) przekazują informacje bieżące o działaniach rozpoznawanych obiektów (sytuacji operacyjno-taktycznej lub radioelektronicznej) do stanowiska dowodzenia pułku rozpoznania radioelektronicznego. Informacje te mogą zawierać: czas wykrycia i typ rozpoznawanych obiektów; ich przynależność państwową i organizacyjną oraz położenie, a także wysokość i przypuszczalne trasy lotu obiektów powietrznych; rodzaj wykonywanych zadań; aktualne dane o gotowości bojowej rozpoznawanych sił powietrznych; zmiany i odstępstwa od ustalonych reżimów pracy w systemach łączności oraz systemach radiolokacyjnych i radionawigacyjnych, a także dane o nowo wykrytych źródłach rozpoznania.

Poza informacjami bieżącymi, w relacjach pomiędzy stanowiskami dowodzenia kompanii, batalionów i pułku rozpoznania radioelektronicznego przekazywane są meldunki

dobowe. Zawierają one zbiorcze informacje o sytuacji operacyjno-taktycznej i radioelektronicznej rozpoznawanych obiektach.

W podsystemie rozpoznania radioelektronicznego, dostarczanie (udostępnianie) informacji o działaniach rozpoznawanych obiektów decydującym obrony powietrznej i innym użytkownikom, jest realizowane przez stanowiska dowodzenia wszystkich szczebli. Informacje te, jako informacje dowodzenia, są podstawą do wprowadzenia odpowiedniego stanu lub stopnia gotowości bojowej wojsk systemu OP RP, a także wyboru kierunku skupienia głównego wysiłku obrony.

Zmiany dyżurne (bojowe) stanowisk dowodzenia kompanii rozpoznania radioelektronicznego zdobyte dane rozpoznawcze, po ich przeanalizowaniu i opracowaniu, dostarczają do najbliższego połączanego stanowiska dowodzenia OP (P1SD).

Informacje przekazywane do P1SD mogą zawierać: czas wykrycia rozpoznawanych obiektów powietrznych, ich typ, przynależność państwową i organizacyjną, położenie lub kierunek, z którego należy oczekiwać ich wejścia w strefę wykrywania WRt, a także parametry pracy pokładowych urządzeń radioelektronicznych dla potrzeb pododdziałów zakłóceń radioelektronicznych.

Ze stanowisk dowodzenia batalionów radioelektronicznych zmiany dyżurne (bojowe) przekazują informacje o działaniach rozpoznawanych obiektów do stanowisk dowodzenia korpusów OP, w rejonie których są ugrupowane. Informacje te mogą zawierać: czas wykrycia i typ rozpoznawanych obiektów powietrznych, ich przynależność państwową i organizacyjną oraz położenie, wysokość i przypuszczalną trasę lotu; rodzaj wykonywanego zadania.

Zmiany dyżurne (bojowe) SD pułku rozpoznania radioelektronicznego informacje rozpoznawcze przekazują do centralnego stanowiska dowodzenia WLOP oraz stanowiska koordynacji ZSR SZ RP.

Informacje bieżące przekazywane do CSD WLOP mogą zawierać dane dotyczące: rozpoczęcia i zakończenia lotów samolotów lotnictwa rozpoznawczego, działalności lotnictwa taktycznego w rozpoznawanych strefach, rozpoczęcia i zakończenia rejsów okrętów rozpoznawczych oraz rozpoczęcia i zakończenia ćwiczeń prowadzonych w rozpoznawanych siłach zbrojnych.

Do stanowiska koordynacji ZSR SZ RP zmiany dyżurne (bojowe) SD pułku rozpoznania radioelektronicznego przekazują na bieżąco te same informacje, które przekazywane są do CSD WLOP, a ponadto dane dotyczące: sygnałów alarmowych,

wprowadzających w rozpoznawanych siłach zbrojnych wyższe stopnie i stany gotowości bojowej; symptomów wskazujących na przygotowania do użycia broni jądrowej; przerzutów sił wzmocnienia; zmian w ugrupowaniu, szczególnie dyslokacji sztabów, dowództw i jednostek sił powietrznych; zmian i odstępstw od ustalonych reżimów pracy w systemach łączności oraz systemach radiolokacyjnych i radionawigacyjnych, a także dane o nowo wykrytych źródłach zdobywania informacji.

W podsystemie rozpoznania radioelektronicznego przesyłanie informacji, we wszystkich relacjach, z wyłączeniem relacji pomiędzy posterunkami namierzania a centrami radiowymi KF i UKF i stanowiskami kierowania namierzaniem, w których dane przekazywane są w systemie zautomatyzowanym NASTURCJA i GROSZEK, odbywa się sposobem nieautomatyzowanym z wykorzystaniem środków łączności radiowej, radioliniowej i przewodowej.

Podsystem rozpoznania radioelektronicznego OP w procesie realizacji zadań bojowych współdziała z jednostkami rozpoznania radioelektronicznego wojsk lądowych i marynarki wojennej, wchodzącymi w skład ZSR SZ RP oraz jednostkami wojsk radiotechnicznych WLOP.

Współdziałanie z jednostkami rozpoznania radioelektronicznego wojsk lądowych i marynarki wojennej polega na wzajemnej wymianie informacji dotyczących sytuacji radioelektronicznej i operacyjno-taktycznej oraz pracy naziemnych i pokładowych systemów i środków radioelektronicznych rozpoznawanych obiektów w strefach rozpoznania tych jednostek.

Uzyskane w ramach tego współdziałania informacje mają istotny wpływ na możliwości bojowe podsystemu rozpoznania radioelektronicznego OP, szczególnie w zakresie zwiększenia czasu uprzedzenia systemu OP RP o działaniach rozpoznawanych obiektów oraz dokładności i wiarygodności przekazywanych informacji.

Współdziałanie pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego z jednostkami wojsk radiotechnicznych WLOP polega na wzajemnej wymianie informacji o działalności rozpoznawanych obiektów powietrznych w strefach rozpoznania tych jednostek.

Pododdziały rozpoznania radioelektronicznego przekazują jednostkom wojsk radiotechnicznych WLOP informacje dotyczące działalności rozpoznawanych obiektów poza zasięgiem strefy wykrywania WRt i w granicach tej strefy, z określeniem parametrów ich lotu, typu i przynależności państwowej oraz stosowanych zakłóceń radioelektronicznych.

Jednostki wojsk radiotechnicznych WLOP przekazują natomiast pododdziałom rozpoznania radioelektronicznego informacje o aktualnej sytuacji powietrznej w ich strefach rozpoznania, co znacznie ułatwia identyfikację wykrytych obiektów powietrznych i w istotny sposób wpływa na możliwości bojowe podsystemu rozpoznania radioelektronicznego, zwłaszcza w zakresie dokładności umiejscowienia tych obiektów.

Poza informacjami bieżącymi, przekazywanymi użytkownikom, ze stanowisk dowodzenia podsystemu rozpoznania radioelektronicznego, we wszystkich relacjach, z wyłączeniem relacji SD krrel - PłSD, przekazywane są meldunki dobowe zawierające zbiorcze informacje o sytuacji operacyjno-taktycznej i radioelektronicznej rozpoznawanych obiektów.

W podsystemie rozpoznania radioelektronicznego OP dostarczanie informacji, we wszystkich relacjach, odbywa się sposobem nieautomatyzowanym z wykorzystaniem środków łączności radiowej, radioliniowej i przewodowej.

Podsystem rozpoznania wzrokowo-technicznego

Rozpoznanie wzrokowo-techniczne stanowi uzupełniający rodzaj rozpoznania obiektów powietrznych w systemie rozpoznania OP RP. Polega ono na wzrokowym wykrywaniu i śledzeniu obiektów powietrznych przez obsługi posterunków obserwacji powietrznej i skażeń (POPiS) z użyciem przyrządów optycznych. Posterunki te są rozwijane w czasie osiagania WSGB w rejonie dyslokacji pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych wszystkich rodzajów wojsk i sił zbrojnych.

Celem tego rodzaju rozpoznania jest zwiększenie ciągłości śledzenia nisko lecących obiektów powietrznych i wiarygodności określania ich charakterystyki, szczególnie obiektów powietrznych wykonujących zadania poza strefą rozpoznania radiolokacyjnego i radioelektronicznego, w tzw. "strefie martwej".

Funkcje zdobywania, opracowywania i przekazywania informacji o rozpoznawanych obiektach powietrznych wypełniają obserwatorzy POPiS. Zadaniem tych obserwatorów jest: wykrywanie obiektów powietrznych; ustalanie ich przynależności państwowej (swój, obcy); określanie podstawowych parametrów lotu (kierunku, odległości, wysokości); określanie charakterystyki wykrytych obiektów powietrznych (rodzaju, typu, liczby); meldowanie o tych obiektach do najbliższego stanowiska dowodzenia.

2. PRZYGOTOWANIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH W TEORII DOWODZENIA

2.1. Istota dowodzenia

Wyjaśnienie pojęcia dowodzenia wymaga zdefiniowania kategorii zakresowo szerszej jakim jest sterowanie.

Sterowanie jest oddziaływaniem na proces (obiekt sterowania), dla zapewnienia właściwego jego przebiegu, występuje ono zarówno w systemach biologicznych, technicznych i społecznych^{5/}.

Sterowanie realizowane w systemach społecznych (systemach działania) nazywane jest kierowaniem. Stąd proces kierowania jest działaniem kierującego.

Podmiotem kierowania jest zawsze człowiek: dowódca, szef, kierownik, komendant, starszy itp.

Przedmiotem kierowania może być człowiek np. podwładny, pracownik, młodszy itp., a także zespół ludzi (personel danej instytucji, zakładu, wydziału, pododdziału itp.).

Pomiędzy podmiotem i przedmiotem działania zachodzi więź nazywana sprzężeniem. Powoduje ono zachowanie się człowieka (ludzi) lub rzeczy zgodnie z zamiarem podmiotu. Sprzężenie może być informacją przekazywaną np.: ustnie, pisemnie, za pomocą sygnałów, znaków itp.

W zależności od charakteru systemów działania, których dotyczy kierowanie, rozróżniamy dwie jego formy: zarządzanie i dowodzenie.

Zarządzanie jest kierowaniem realizowanym w systemach gospodarczych (ekonomicznych), a dowodzenie kierowaniem realizowanym w systemach wojskowych (działań bojowych, walki).

Dowodzenie jest szczególnym rodzajem kierowania ponieważ dotyczy ono sił zbrojnych. Proces kierowania odbywa się w specyficznych warunkach pola walki. Wojskami dowodzi się zarówno w czasie przygotowania, jak i prowadzenia walki. Dowodzenie różni się od kierowania, również w wymiarze humanistycznym, ponieważ zasadniczym celem kierowania jest realizacja zadań społecznie użytecznych, a więc konstrukcyjnych. Natomiast celem dowodzenia, oprócz szeregu cech tożsamyh, jest najczęściej realizacja zadań niszczących, a więc destrukcyjnych. Poza tym decyzje w procesie dowodzenia, w zasadzie, są

⁵ Encyklopedia Powszechna PWN. Wyd.3.1987 r.

niepowtarzalne. Często wyklucza to możliwość stosowania schematów. Szczególną właściwością dowodzenia jest również wyjątkowa odpowiedzialność dowódców za pozytywny wynik walki, w tym życie podległych żołnierzy. Już zasygnalizowane czynniki sprawiają, że dowodzenie wojskami jest jednym z najtrudniejszych rodzajów kierowania.

Najistotniejszymi jednak czynnikami, różnicującymi dowodzenie i kierowanie są czynniki determinujące samą walkę, a mianowicie istnienie dwóch przeciwstawnych stron o sprzecznych celach działania oraz osiągnięcia tych celów środkami walki.

W literaturze spotyka się następujące definicje dowodzenia:

- dowodzenie jest to działalność dowództw mająca na celu: utrzymanie wojsk w ciągłej gotowości i zdolności bojowej;
- dowodzenie to działalność dowódcy i osób z nim współdziałających prowadzona w celu przygotowania i prowadzenia działań bojowych, także szkolenie wojsk, administrowanie jednostką wojskową i innych zadań
- dowodzenie - działalność dowództw wszystkich szczebli mająca na celu zabezpieczenie, zapewnienie wykonywania przez podległe wojska postawionych im zadań⁶
- dowodzenie (kierowanie wojskami) to: całokształt celowej działalności dowódcy i sztabu realizowanej w ramach określonego systemu kierowania, zapewniającej wysoką gotowość bojową i właściwe przygotowanie wojsk do jak najlepszego osiągnięcia celów walki, bitwy lub operacji, sprawne wypracowanie decyzji, we właściwym czasie postawienie zadań bojowych, organizowanie i utrzymywanie współdziałania oraz bojowego lub operacyjnego zabezpieczenia działań, a także kontrola wykonania zadania.

Z przytoczonych określeń dowodzenia wynika, że jest ono ciągłym cyklicznym procesem informacyjno - decyzyjnym, w realizacji którego biorą udział dowódcy i oficerowie sztabów wszystkich szczebli.

Proces ten rozumiany jest jako przebieg regularnie po sobie następujących czynności (zdarzeń) pozostających między sobą w związku przyczynowym.

Funkcje kierownicze mieszczą się w cyklu działania zorganizowanego (określenie celu, planowanie, organizowanie, wykonanie i kontrola). Jedyna różnica polega na tym, że zamiast

⁶ Słownik podstawowych terminów wojskowych. Wyd. MON W-wa 1978;

fazy „wykonanie” występuje faza „pobudzanie” (rozkazywanie) i nadzór „nad wykonaniem”. Pozostałe trzy fazy (funkcje) cyklu kierowniczego, w jego zasadniczej części pokrywają się z fazami cyklu zorganizowanego działania.

Stąd też przyjmuje się, że trzeci cykl kierowania (dowodzenia), w zależności od kontekstu przedmiotowego, zachowując właściwe sobie treści, formalnie nazywany bywa również „przewodzenie”, czy tak, jak w odniesieniu do konkretnych treści tego materiału „kierowanie działaniami”⁷

W procesie dowodzenia wyróżnia się następujące zasadnicze fazy⁸:

- dowodzenie wojskami podczas przygotowania działań bojowych;
- dowodzenie wojskami czasie walki (prowadzenie działań bojowych);
- kontrolowanie.

Dowodzenie wojskami podczas przygotowania działań bojowych obejmuje planowanie działań oraz organizowanie działań.

Planowanie działań rozpoczyna się z chwilą otrzymania od przełożonego zadania bojowego (lub z inicjatywy dowódcy), a kończy się podjęciem decyzji i opracowaniem dokumentów bojowych.

Organizowanie działań rozpoczyna się od postawienia zadań bojowych podległym siłom a kończy z chwilą osiągnięcia przez nie gotowości do wykonania zadania.

Dowodzenie wojskami w czasie walki na szczeblu taktycznym sprowadza się do podejmowania decyzji związanych z prowadzeniem bezpośredniej walki ze ŚNP w wymiarze ziemia - powietrze i powietrze - powietrze przez wszystkie rodzaje wojsk działających w systemie.

Obejmuje ono również realizację współdziałania wewnętrznego i z sąsiadami oraz realizację szeroko rozumianego zabezpieczenia działań.

W przedstawionym podziale faza kontrolowania odnosi się przede wszystkim do kontrolowania rezultatu działania. Jednak należy pamiętać że kontrolowanie jest obecne w całym, procesie dowodzenia.

⁷ J.A.F. Stoner, Ch. Wankiel, Kierowanie. PWE, Warszawa 1992.

⁸ Jan Zieleniewski ("Organizacja i zarządzanie" PWN 1979) wyróżnia pięć faz: uświadomienie celu; planowanie; pozyskanie i rozmieszczenie zasobów; realizacja planu kontrola. (J.Kurnal "Zarys teorii organizacji i zarządzania" PWN 1979 r. wypowiada się za trójczłonowym cyklem obejmującym część: przygotowawczą, realizacyjną i kontrolną.

W planowaniu poprzez kontrole sprowadza się przede wszystkim zgodność (adekwatność) podjętych decyzji z otrzymanym zadaniem. Natomiast w organizowaniu kontroluje się poprawność przyjętego podsystemu OP (ugrupowania) określonego szczebla, jako część systemu szczebla wyższego. Sprawdza się również spójność stworzonych (skorygowanych) struktur z przydzielonymi zadaniami i zasobami.

Kontrola rezultatów działania w czasie odpierania jak i nadzorowania zwalczania z zakładanym celem (stosunkiem ilości celów zniszczonych do ilości celów wskazanych) oraz do wprowadzania koniecznych korekt w podejmowanych decyzjach związanych z prowadzeniem walki. Celem nadrzędnym kontroli jest ocena efektywności wykorzystania zaangażowanych w walce sił oraz zdolności wojsk do prowadzenia dalszych działań. Uzyskane wyniki stanowią ważne źródło informacji w realizacji kolejnych cykli dowodzenia.

Wnikając głębiej w strukturę procesu dowodzenia należy podkreślić, że w czasie realizacji tak wydzielonych faz, w mniejszej lub większej skali będzie powtarzał się pełny cykl dowodzenia np.: przy podejmowaniu decyzji o działaniach bojowych, podejmowane są decyzje dotyczące między innymi zakresu i sposobu jej wypracowania i przedstawienia, stawiane są zadania dotyczące przygotowania danych, opracowania dokumentów itp. oraz systematycznie kontrolowana jest bieżąca realizacja wszystkich czynności.

Zasadniczą treścią dowodzenia jest decydowanie (ustalanie, określanie), o sposobie (sposobach), metodzie (metodach) przygotowania ludzi, sprzętu bojowego i środków zabezpieczenia do wykonania określonych zadań oraz kierowanie podległymi pododdziałami, oddziałami, związkami podczas wykonywania tych zadań.

Dowodzi zawsze dowódca pododdziału, oddziału, związku taktycznego. Dowódca może czasowo powierzyć dowodzenie swemu zastępcy lub wyznaczonemu oficerowi (pełnomocnikowi). Wyznaczony zastępca (pełnomocnik) dowodzi w imieniu dowódcy, na podstawie jego decyzji (zamiaru, planu, ustaleń, wskazówek).

Zastępcy dowódcy (w tym i szef sztabu), szefowie oddziałów, wydziałów, służb we własnym imieniu mogą jedynie zarządzać (dowodzić w ograniczonym zakresie), w ramach posiadanych kompetencji lub reprezentowanej specjalności, ale zawsze zgodnie z decyzją (zamiarem) dowódcy o wykonaniu określonego zadania bojowego.

W celu sprawnej realizacji tak złożonych procesów dowodzenia tworzy się systemy dowodzenia.

Przyjmujemy, że systemem w sensie ogólnym nazywać będziemy obiekt złożony, wyróżniony z badanej rzeczywistości, przedstawiony jako pewna całość, tworzony przez zbiór obiektów elementarnych i powiązań (relacji) między nimi, rozpatrywany z określonego punktu widzenia (aspektu badań). Systemem dowodzenia jest zatem uporządkowaną, w myśl obowiązujących ustaleń, całość złożoną z organów i środków dowodzenia sprzężonych ze sobą informacyjnie i zapewniającą podejmowanie stosownych decyzji na wszystkich szczeblach organizacyjnych oraz sprawną i terminową realizację.

Organami dowodzenia są wydzielone zespoły ludzkie angażowane przez dowódcę w procesie dowodzenia.

Podstawowymi organami są: dowództwa, sztaby oraz zmiany dyżurne stanowisk dowodzenia.

Stanowisko dowodzenia jest to odpowiednio przygotowane i wyposażone w środki dowodzenia miejsce (rejon, pojazd itp.), wraz z organem dowodzenia z którego dowódca kieruje działaniami podległych wojsk.

Środki dowodzenia stanowią materialną pomoc w realizacji procesów dowodzenia. Od ich stanu i poziomu rozwoju w znacznym stopniu zależy sprawny przebieg procesu dowodzenia.

Środki dowodzenia dzieli się na trzy grupy:

- zdobywania informacji (stacje radiolokacyjne, środki rozpoznania radioelektronicznego, aparatura telewizyjna, technika podczerwieni, przyrządy optyczne, przyrządy rozpoznania skażeń i zakażeń, środki meteo, aparatura nawigacyjna itp.);
- przekazywania informacji (środki radiowe, radioliniowe, przewodowe itp.);
- przetwarzania, przechowywania i zobrazowywania informacji (środki informatyczne, magnetowidy, magnetofony, urządzenia zobrazowania wielkoformatowego, maszyny do pisania itp.).

Najbardziej odpowiedzialne zadania - wyłączając dowódców - w procesie dowodzenia w systemie OP podczas działań bojowych spełniają sztaby poszczególnych szczebli oraz szefostwa rodzajów wojsk (szczebel operacyjny i operacyjno - taktyczny). Z ich składu bowiem wyznacza się zmiany (grupy) dowodzenia, które wspomagają dowódców w wypracowywaniu i podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących odpierania nalotów

przeciwnika; terminowym stawianiu zadań bojowych dowódcom niższych szczebli oraz kontroli ich wykonania.

Celem zapewnienia sprawnej realizacji dowodzenia wojskami utworzono system stanowisk dowodzenia, odpowiednio wyposażonych i powiązanych ze sobą środkami łączności. Wszystkie stanowiska dowodzenia (zasadnicze) wyposażone są w obiekty automatyzacji.

System stanowisk dowodzenia w OP jest utrzymywany w wysokiej gotowości bojowej. Wyraża się to między innymi w tym, iż jest on w pełni rozwinięty i przygotowany do pracy już w okresie pokoju, na wszystkich zaś stanowiskach dowodzenia pełnią dyżury dobowe zmiany dyżurne. Podstawowym względem operacyjnym decydującym o tym stanie rzeczy jest konieczność zapewnienia sprawnego przejścia podległych jednostek ze stanu pokojowego (stan stałej gotowości bojowej) do stanu wojny (stan pełnej gotowości bojowej). W celu zapewnienia trwałości i ciągłości dowodzenia realizuje się szereg przedsięwzięć z zakresu rozbudowy inżynieryjnej stanowisk dowodzenia, maskowania operacyjnego i bezpośredniego, ochrony i obrony, rozbudowy sieci łączności, uodpornienia urządzeń radioelektronicznych na zakłócenia oraz przygotowania sił i środków odtwarzania systemu dowodzenia po uderzeniach ŚNP przeciwnika.

Podczas działań bojowych na zasadniczych stanowiskach dowodzenia poszczególnych szczebli pracują zmiany dowodzenia SD-1, zaś na zapasowych stanowiskach dowodzenia tzw. zmiany dowodzenia zapasowych SD i zapasowych węzłów łączności, zdolne w każdej chwili przejąć dowodzenie. Dowódca tej zmiany jest z reguły zastępcą do spraw liniowych dowódcy przebywającego na zasadniczym SD.

Należy sądzić, że przedstawiona struktura systemu dowodzenia w najbliższych latach nie ulegnie zasadniczym zmianom.

Głównym celem działań wojsk w systemie OP jest odparcie agresji powietrznej przeciwnika i zapewnienie funkcjonowania sił zbrojnych (w tym systemu kierowania tymi siłami) i struktur kierowania państwem w okresie wojny.

Podstawowym celem dowodzenia w OP jest zapewnienie terminowego osiągnięcia gotowości bojowej wojsk, maksymalne wykorzystanie możliwości bojowych wszystkich sił OP w bitwach i walkach z przeciwnikiem oraz ciągłe działania w kierunku tworzenia sprzyjających warunków do realizacji ewentualnych zadań w dalszych etapach walk.

Pośrednimi celami dowodzenia w OP są: uzyskanie i dystrybucja informacji niezbędnej do dowodzenia aktywnymi siłami oraz zapewnienie niezbędnego zabezpieczenia OP, w tym logistycznego.

Cele dowodzenia (zasadnicze i pośrednie) osiągane będą poprzez realizację zadań związanych z: organizacją i realizacją, zabezpieczeniem informacyjnym oraz logistycznym działań bojowych.

Głównym zadaniem systemu dowodzenia OP w czasie pokoju jest zapewnienie efektywnego kierowania podległymi wojskami oraz ich wszechstronne przygotowanie do prowadzenia działalności bojowej.

Zadaniami cząstkowymi będą:

- kierowanie przedsięwzięciami związanymi z utrzymaniem stałej gotowości bojowej sił OP;
- kierowanie wojskami wyznaczonymi do pełnienia dyżurów bojowych w systemie OP;
- kierowanie szkoleniem i zgrywaniem organów systemu dowodzenia.

W okresie zagrożenia oraz konfliktu (wojny) zasadnicze zadanie systemu dowodzenia OP wynika bezpośrednio z jego celu i sprowadza się do kierowania bezpośrednim przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych zgodnie z decyzjami dowódców i otrzymanymi od przełożonego (szczebel nadrzędny) zadaniami bojowymi.

Jako zadania cząstkowe, w ramach systemu będzie realizowane:

- kierowanie procesem osiągania wyższych stanów gotowości bojowej i mobilizacyjnego rozwinięcia sił OP;
- planowanie i koordynowanie ruchu lotniczego w przestrzeni powietrznej RP, a także organizowanie współdziałania w tym zakresie z cywilną służbą ruchu lotniczego;
- udział w planowaniu, koordynowaniu i kierowaniu zadaniami bojowymi realizowanymi na korzyść, wojsk lądowych marynarki wojennej i Korpusu Lotniczego.

Tak jak cele dowodzenia wynikają bezpośrednio z celów obrony powietrznej, tak i wymagania jakie powinno spełniać dowodzenie są determinowane wymaganiami określonymi w stosunku do obrony powietrznej.

Przy ich formułowaniu należy korzystać także z zasad dowodzenia, które co prawda na przestrzeni lat ulegały częściowemu przewartościowaniu. Do takich zasad zalicza się:

- jednoosobowość dowodzenia;
- operatywność dowodzenia;
- ciągłość i pewność dowodzenia;
- żywotność dowodzenia;
- zapewnienie stałej wysokiej gotowości organów dowodzenia;
- centralizacja dowodzenia.

Uogólniając, można stwierdzić, że system dowodzenia OP powinien się charakteryzować: wysoką gotowością bojową systemu, centralizacją dowodzenia połączoną z racjonalnym podziałem funkcji i kompetencji między organami dowodzenia, minimalizacją liczby szczebli i ogniw dowodzenia, operatywnością dowodzenia, żywotnością dowodzenia oraz - jako wymaganiem syntetyzującym wszystkie poprzednie - wysoką efektywnością dowodzenia wojskami działającymi w systemie OP.

Wysoka gotowość bojowa systemu dowodzenia oznacza, że powinien on być w stanie osiągnąć gotowość bojową jeszcze przed atakiem przeciwnika powietrznego. Wynika to z konieczności zorganizowania w odpowiednim czasie i wprowadzenia do walki sił OP. Rozwiązanie tego problemu można osiągnąć poprzez utrzymywanie systemu dowodzenia w odpowiedniej gotowości. Oznacza to, że jego zasadnicze ogniwa muszą być w stanie rozwiniętym i gotowe w każdej chwili do sprawnego kierowania procesem osiągania WSGB przez cały system OP. Poza tym istnieje również konieczność utrzymywania w odpowiednim stopniu gotowości (w tym sieci alarmowania) i zautomatyzowanych środków dowodzenia.

Jako zasadę przyjąć należy centralizację dowodzenia połączoną z racjonalnym podziałem funkcji i kompetencji między organami dowodzenia. Centralizacja dowodzenia polega na dowodzeniu podległymi wojskami zgodnie z otrzymanymi ze szczebla nadrzędnego zadaniami bojowymi (lub na podstawie planu działań bojowych), realizacja których pozwoli na osiągnięcie celu obrony powietrznej (operacji powietrznej), określonego przez dowódcę w jego decyzji. Wynika z tego, że centralizacja dowodzenia jest związana ściśle z zasadą jednoosobowego dowodzenia. Związana jest z tym personalna odpowiedzialność dowódcy za rezultaty działań bojowych prowadzonych przez podległe wojska. Dowolne ogniwo systemu dowodzenia nie powinno mieć żadnej wątpliwości co do swojej podległości. Nie do przyjęcia jest jakakolwiek dwutorowość dowodzenia.

W dowodzeniu na szczeblach wyższych należy odchodzić od stawiania zadań bojowych w formie poleceń na rzecz formułowania celów do osiągnięcia. Pozwala to między innymi na zwiększenie operatywności i elastyczności dowodzenia. Jednocześnie w miarę rozwoju systemów łączności i dowodzenia dążyć do zwiększania, poszerzania i pogłębiania centralizacji w zakresie planowania i kierowania podległymi siłami przy jednoczesnym przekazywaniu zadań dotyczących podejmowania decyzji bieżących (np. w czasie prowadzenia walki) na szczeble niższe.

Taki podział kompetencji jest zgodny z zasadami prakseologii, ponieważ rozmieszczanie uprawnień do decydowania możliwie blisko miejsc, w których powstają sytuacje wymagające rozstrzygnięcia, zawsze przyspiesza decyzje i obniża koszty jej powzięcia, często zaś także polepsza ją pod względem merytorycznym - w zasadzie więc usprawnia funkcjonowanie systemu.

Tak przypisane zadania i zakresy odpowiedzialności dowodzenia dla każdego ogniwa powinny być jasne, precyzyjne i jednoznaczne. Zakres obowiązków każdego ogniwa powinien się pokrywać ściśle z zakresem spraw, za które ponosi on osobistą odpowiedzialność - w granicach posiadanej przezeń zewnętrznej możliwości działania i przyznanych mu uprawnień do decydowania o sposobie ich wykonania.

Liczba organów dowodzenia i szczebli ściśle wiąże się z rozpiętością dowodzenia. Przyjęta rozpiętość dowodzenia jest na każdym szczeblu wypadkową szeregu determinantów, do których zalicza się:

- specyfikę działań bojowych danego rodzaju wojsk;
- stopień samodzielności podległych ogniw - im większa samodzielność tym większa może być ich liczba, ponieważ mniej będą absorbować przełożonego;
- poziom automatyzacji procesów dowodzenia i systemu łączności;
- wielkość i jakość zespołów wspomagających dowódcę.

Operatywność dowodzenia system osiągnie na drodze skrócenia czasu realizacji cyklu informacyjno - decyzyjnego poprzez automatyzację zbioru i przetwarzania wszelkiego rodzaju informacji w jak najkrótszym czasie oraz terminowe i zgodne z kompetencjami przekazywanie zadań do wykonawców.

Wymagania dotyczące wysokiej żywotności systemu dowodzenia, czyli zdolności do ciągłego działania organów dowodzenia i szybkiego odtwarzania zdolności utraconych w walce, zapewnione będą poprzez:

- zwiększenie odporności stacjonarnych stanowisk dowodzenia na bezpośrednie uderzenie z powietrza;
- uodpornienie systemu łączności i rozpoznania na zakłócenia stosowane przez przeciwnika;
- szeroko pojęte maskowanie (czynne i bierne);
- utrzymywanie sieci zapasowych stanowisk dowodzenia;
- zapewnienie mobilności stanowisk dowodzenia.

Zapewnienie dostatecznej efektywności dowodzenia będzie wymagać takiej realizacji procesów informacyjno - decyzyjnych, aby zadania bojowe były wykonywane terminowo, przy jednoczesnych jak najmniejszych nakładach (ekonomika wykorzystania sił).

2.2. Zakres i treść przygotowania działań bojowych

Przygotowanie do działań bojowych - zasadnicza część cyklu dowodzenia obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- wstępne przygotowanie do działań bojowych;
- planowanie działań bojowych w tym wypracowanie decyzji;
- organizowanie działań bojowych.

Wstępne przygotowanie do działań bojowych w pododdziale, oddziale, związku taktycznym OP rozpoczyna się po otrzymaniu od przełożonego zarządzenia wstępnego, (polecenia ustnego lub wskazówek) o przyszłych (przewidywanych) działaniach bojowych. Obejmuje przedsięwzięcia zapewniające zapoznanie się z rejonami przyszłych działań, sposobami wykonania przewidywanych zadań bojowych; obiektami obrony, taktyką działań ŚNP przeciwnika, itp. Trwa do czasu otrzymania zadania bojowego.

Planowanie działań bojowych rozpoczyna się po otrzymaniu od przełożonego zadania bojowego w formie rozkazu bojowego, zarządzenia bojowego lub wstępnego zarządzenia bojowego. Obejmuje następujące główne przedsięwzięcia: analizę zadania i wypracowanie zamiaru wykonania zadania bojowego; ocenę sytuacji i powzięcie decyzji o działaniach bojowych; opracowanie dokumentów bojowych. Kolejność realizacji tych przedsięwzięć uzależniona jest od zastosowanej metody przygotowania do działań bojowych.

Organizowanie działań bojowych rozpoczyna się postawieniem zadań bojowych podwładnym i obejmuje przedsięwzięcia zapewniające należyte przygotowanie podwładnych do działań bojowych (do wykonania konkretnego zadania bojowego), a w tym zrozumienie zadania bojowego, organizację dowodzenia, współdziałania i zabezpieczenia działań, osiągnięcie gotowości bojowej, itp. Trwa do czasu osiągnięcia gotowości bojowej do wykonania zadania bojowego.

Planowanie i organizowanie działań bojowych jest nazywane łącznie przygotowaniem działań bojowych.

Przygotowanie do działań bojowych może być realizowane jedną z dwóch metod:

- metodą kolejnego przygotowania do działań bojowych;
- metodą równoległego przygotowania do działań bojowych.

Metoda równoległego przygotowania do działań bojowych uznana jest za podstawową.

Metoda kolejnego przygotowania do działań bojowych polega na tym, że planowanie odbywa się kolejno na poszczególnych szczeblach dowodzenia, od najwyższego do najniższego. Niższy szczebel dowodzenia, np. dr, brt, elm rozpoczyna planowanie działań bojowych po zakończeniu planowania działań bojowych przez szczebel wyższy - np. BR, BRt lub plm.

Metoda ta, stosunkowo prosta, umożliwia systematyczną (kolejną) realizację poszczególnych przedsięwzięć przygotowania do działań bojowych na wszystkich szczeblach dowodzenia, kontrolę podwładnych i udzielanie im niezbędnej pomocy. Przygotowanie do działań bojowych metodą kolejną trwa jednak stosunkowo długo i często powoduje skrócenie czasu przygotowania do działań bojowych przez najniższe szczeble dowodzenia. Metoda ta najczęściej stosowana jest w okresie pokoju lub w sytuacji dysponowania odpowiednio długim czasem przygotowania do operacji.

Metoda równoległego przygotowania do działań bojowych polega na niemal równoczesnym (równoległym) prowadzeniu przygotowania do działań bojowych na wszystkich szczeblach dowodzenia. Równoległość przygotowania do działań wszystkich szczebli dowodzenia osiąga się poprzez możliwie najszybsze przekazanie podwładnym zadań bojowych (z zasady już po wypracowaniu zamiaru, często zadań niepełnych i sukcesywnie uzupełnianych).

Metoda ta, znacznie trudniejsza, umożliwia wcześniejsze rozpoczęcie przygotowania do działań bojowych na niższych szczeblach dowodzenia, a tym samym daje podwładnym więcej czasu na przygotowanie. Utrudnia jednak kierowanie, kontrolę i ewentualną pomoc podwładnym. Stosowanie metody równoległej umożliwia również ewentualne skrócenie przygotowania do działań bojowych. Powoduje to, że metoda ta coraz częściej stosowana jest w warunkach dysponowania ograniczonym czasem przygotowania do działań bojowych.

W obydwu metodach przygotowania do działań bojowych w zasadzie występują te same przedsięwzięcia i opracowywane są takie same dokumenty, natomiast treść poszczególnych przedsięwzięć i kolejność ich realizacji w każdej metodzie przygotowania jest inna (różna).

Pierwszym przedsięwzięciem, realizowanym w czasie przygotowania do działań bojowych, obydwoma metodami, jest wstępne przygotowanie do działań bojowych. Podstawą do jego rozpoczęcia na każdym szczeblu dowodzenia mogą być: ustne wskazówki przełożonego, z zasady sugerujące również jego zakres i treść; zarządzenie wstępne, określające jego treść, terminy i sposoby realizacji; inicjatywa dowódcy danego szczebla dowodzenia, często wynikająca z własnych przewidywań, miejsca w ugrupowaniu bojowym, rozwoju sytuacji, itp.

Zarządzenie wstępne, stanowiące formalną i merytoryczną podstawę przeprowadzenia wstępnego przygotowania do działań bojowych z reguły obejmuje następujące zagadnienia:

- zadanie bojowe jednostki wysyłającej zarządzenie;
- charakter przewidywanego zadania bojowego oddziału lub pododdziału: rejon (sektor) działań, obiekty osłony, przewidywane warunki i sposoby działań bojowych;
- praktyczne przedsięwzięcia i terminy ich wykonania. Mogą one dotyczyć przygotowania do manewru, wykonania manewru częścią sprzętu, a nawet całymi pododdziałami, zmiany uzbrojenia itp. Przydzielane siły do zabezpieczenia działań bojowych oraz terminy i miejsca ich odebrania (przejęcia);
- stopnie i terminy osiągania gotowości bojowej;
- czas, miejsce i sposób postawienia zadań bojowych.

Zarządzenia wstępne powinny być systematycznie, w miarę rozwoju sytuacji, uzupełniane komunikatami rozpoznawczymi i ustnymi wytycznymi szefów służb. W ten

sposób zapewnia się sprawną realizację wstępnego przygotowania wojsk do działań bojowych, z uwzględnieniem zarówno praktycznych przedsięwzięć jak i merytorycznego szkolenia w jednostkach LM, OPL, WR, WRt, WRe i rozpoznania radioelektronicznego w zakresie studiowania rejonu, warunków i sposobów działań bojowych.

Planowanie działań bojowych obejmuje:

- otrzymanie zadania bojowego;
- analizę zadania bojowego;
- wypracowanie zamiaru wykonania zadania bojowego;
- ocenę sytuacji;
- powzięcie decyzji;
- opracowanie dokumentów bojowych.

Przebieg wypracowania decyzji, a częściowo również treść poszczególnych przedsięwzięć, uzależniona jest od przyjętej metody przygotowania do działań bojowych.

Zadanie bojowe dla pododdziału, oddziału, związku taktycznego OP może otrzymać (przyjąć) tylko jego dowódca, lub osoba jego zastępująca. Dowódca może otrzymać zadanie bojowe od przełożonego ustnie (osobiście lub telefonicznie, drogą radiową) lub na piśmie. Treść zadania bojowego w formie ustnej jest identyczna jak na piśmie. Ustne zadanie bojowe musi być zawsze potwierdzone na piśmie.

Zadanie bojowe na piśmie może być dostarczone w formie: **wyciągu z rozkazu bojowego (operacyjnego), zarządzenia bojowego lub wstępnego zarządzenia bojowego.**

Zadanie bojowe przekazane (otrzymane) w formie wstępnego zarządzenia bojowego zawsze jest potwierdzone rozkazem bojowym (operacyjnym) wydawanym (otrzymywanym) później, z zasady po kilku lub kilkunastu godzinach.

Zadanie bojowe powinno zawierać:

- informacje o aktualnych i przewidywanych działaniach przeciwnika i wojsk własnych, w tym sąsiadów;
- ogólne zadanie przełożonego i zamiar jego wykonania;
- zadanie bojowe do wykonania, w tym: cel (zniszczyć, obezwładnić, zdeorganizować, rozpoznać, zakłócić), termin oraz siły do jego osiągnięcia;

- termin gotowości bojowej do wykonania zadania;
- zabezpieczenie działań bojowych;
- dowodzenie;
- inne wskazówki np. środki rażenia, limity, itp.

W sytuacji kiedy zadanie bojowe wydawane jest (otrzymywane) w formie wstępnego zarządzenia bojowego może ono nie zawierać części wyżej wymienionych poleceń, np. konkretnego sposobu działań przeciwnika, terminu wykonania zadania, itp. Informacje te są przekazywane wykonawcom sukcesywnie w terminie późniejszym, a w całości zestawione i potwierdzone w rozkazie bojowym.

Forma otrzymania zadania bojowego (rozkaz, zarządzenie bojowe, wstępne zarządzenie bojowe) z zasady wskazuje (wręcz nakazuje) jaką należy przyjąć metodę przygotowania do działań bojowych. Rozkaz bojowy lub zarządzenie bojowe z zasady sugeruje przyjęcie metody kolejnego przygotowania do działań bojowych. Natomiast wstępne zarządzenie bojowe - przyjęcie metody równoległego przygotowania do działań bojowych.

Po otrzymaniu zadania bojowego bez względu na przyjętą (nakazaną) metodę przygotowania do działań bojowych, dowódca analizuje (otrzymane) zadanie bojowe. Analiza ta ma na celu zrozumienie zamiaru działań przełożonego zadania własnego ZT (oddziału) oraz jego roli i miejsca w działaniach przełożonego.

Zakładając, że każdy dowódca przystępując do analizy zadania bojowego zna aktualną sytuację operacyjno - taktyczną, oraz skład i możliwości bojowe własnej jednostki, proces ten ma charakter wstępnej oceny sytuacji, dokonywanej osobiście przez dowódcę.

Analiza zadania bojowego jest procesem myślowym dowódcy, który powinien obejmować:

- analizę zadania przełożonego i zamiaru jego wykonania;
- szczegółową analizę zadania własnego;
- analizę działań sąsiadów;
- analizę warunków przygotowania i prowadzenia działań bojowych.

Analiza każdego z wymienionych elementów powinna pozwalać na wyciągnięcie wniosków i zestawienie wniosków ogólnych stanowiących podstawę wypracowania zamiaru wykonania zadania bojowego.

Wnioski ogólne z analizy zadania oraz wyniki kalkulacji dysponowanego czasu stanowią podstawę do wypracowania przez dowódcę zamiaru wykonania zadania bojowego.

Zamiar walki to koncepcja osiągnięcia celu działania bojowego; myśl przewodnia sposobu wykonania zadania bojowego formułowana przez dowódcę. Stanowi również podstawę do pracy sztabu danego związku operacyjnego, taktycznego lub oddziału⁹.

Treść zamiaru wykonania zadania bojowego powinna zawierać cel działań bojowych i główny wysiłek; wnioski z oceny przeciwnika; sposób (koncepcję) wykonania zadania bojowego; sposób wykorzystania pododdziałów (oddziałów); czas osiągnięcia gotowości bojowej; zabezpieczenie działań bojowych; współdziałanie; dowodzenie.

Podczas przygotowania do działań bojowych metodą kolejną zamiar wykonania zadania ma charakter ogólny. Koncepcją wykonania zadania bojowego jest na ogół wariantowana zamiar ukierunkowuje pod względem merytorycznym pracę sztabu w czasie wypracowania decyzji i planowania działań bojowych.

Po przeprowadzeniu przez dowódcę lub szefa sztabu orientowania operacyjnego czyli zapoznaniu oficerów sztabu i szefów służb z otrzymanym zadaniem dowódca ogłasza zamiar działań bojowych, a następnie udziela obecnym wytycznych dotyczących przygotowania materiałów potrzebnych do powzięcia decyzji oraz organizacji działań bojowych.

Treść wytycznych uzależniona jest od charakteru zadania bojowego, właściwości jego wykonania oraz od konkretnych potrzeb danego dowódcy, a także rozporządzanego czasu na wypracowanie decyzji.

Zamiar wykonania zadania bojowego stanowi również podstawę do opracowania i wydania zarządzenia wstępnego, nakazującego podwładnym rozpoczęcie wstępnego przygotowania do działań bojowych i określającego jego treść i zakres.

Zarządzenie wstępne (oddziału, związku taktycznego) może ujmować: przedsięwzięcia do wykonania podczas wstępnego przygotowania do działań bojowych (studiowanie rejonu działań, obiektów, danych łączności, przygotowanie do manewru itp.); termin, miejsce i sposób postawienia zadania bojowego; inne polecenia.

⁹ Leksykon Wiedzy Wojskowej, MON, Warszawa 1979 s.512.

Podczas przygotowania do działań bojowych metodą równoległą dowódca oddziału, (związku taktycznego) musi wypracować tzw. rozszerzony zamiar wykonania zadania bojowego, który będzie zawierał pewne elementy decyzji, np. podział sił, sposób wykonania zadania bojowego itp. Do wypracowania takiego rozszerzonego zamiaru dowódca wykorzystuje nie tylko wnioski z analizy zadania i wyniki kalkulacji czasu, ale również wnioski z oceny określonych elementów sytuacji przeprowadzanej z pomocą zastępców, niektórych oficerów sztabu, szefów służb.

Rozszerzony zamiar wykonania zadania bojowego podlega zatwierdzeniu przez przełożonego i stanowi podstawę do postawienia zadań bojowych podwładnym, w formie wstępnego zarządzenia bojowego; planowania działań bojowych oraz sprecyzowania decyzji przez dowódcę.

Układ takiego rozszerzonego zamiaru wykonania zadania bojowego w zasadzie nie różni się od zamiaru przedstawionego wcześniej. Natomiast poszczególne jego zagadnienia (punkty) będą zawierały elementu decyzji.

Z rozszerzonym zamiarem dowódca również zapoznaje swych zastępców i sztab, a następnie udziela wytycznych dotyczących opracowania wstępnego zarządzenia bojowego oraz planowania działań bojowych.

Wstępne zarządzenie bojowe jest jednym z dokumentów bojowych zawierającym: informacje o przeciwniku oraz o działaniach przelotnym i sąsiadów; główne elementy zamiaru (cel działań, podział sił, główny wysiłek, termin osiągnięcia gotowości bojowej); zadania dla podwładnych; zabezpieczenie; dowodzenie; termin; sposób przekazania rozkazu bojowego.

Kolejnym etapem wypracowania decyzji jest ocena sytuacji prowadzona w celu ustalenia tych czynników, które mają bezpośredni i pośredni wpływ na realizację otrzymanego zadania bojowego.

Ocena sytuacji ma charakter rozważań i konfrontacji określonych rozwiązań (wariantów) z warunkami prowadzonych działań. Podczas przygotowania do działań bojowych metodą kolejną oceną sytuacji z zasady prowadzona jest w pełnym zakresie.

Treścią oceny sytuacji są z reguły następujące zagadnienia:

- ocena przeciwnika;
- ocena wojsk własnych w tym sąsiadów;
- ocena warunków działań.

Według powyższych zagadnień dowódca konfrontuje wnioski przedstawione przez oficerów sztabu z własnymi poglądami (przemysleniami) i na tej podstawie podejmuje decyzje.

W przypadku gdy zamiar dowódcy był wariantowany, wszystkie warianty działań powinny alternatywnie być rozpatrywane, analizowane i oceniane przez sztab, a dopiero dowódca dokonuje wyboru jednego z nich poprzez podjęcie decyzji.

W sytuacji, kiedy przygotowanie do działań bojowych odbywa się metodą równoległą i wypracowywany jest zamiar wykonania zadania bojowego obejmujący szereg elementów decyzji, ocena sytuacji jest znacznie krótsza, ma charakter uzupełniający i przeprowadzana jest w sposób fragmentaryczny w trakcie planowania działań bojowych.

Decyzja jest twórczym aktem woli dowódcy, który podejmuje ją osobiście i ponosi za nią pełną odpowiedzialność (choć w jej wypracowaniu biorą udział jego zastępcy i oficerowie sztabu).

Na treść decyzji i sposób jej precyzowania (podejmowania) ma wpływ osobowość dowódcy, posiadana wiedza, zdolności, doświadczenie, cechy charakteru, umiejętności metodyczne, i inne.

Samo powzięcie decyzji może trwać stosunkowo długo lub przebiegać wręcz błyskawicznie. Uzależnione to jest od rodzaju zadania bojowego, warunków wypracowania decyzji, a także szczebla dowodzenia. Podjęcie decyzji na szczeblu taktycznym z zasady trwa znacznie krócej niż na szczeblu operacyjnym.

Jeśli przygotowanie do działań bojowych odbywa się metodą kolejną dowódca podejmuje (precyzuje) decyzje bezpośrednio po zakończeniu oceny sytuacji. Następnie ogłasza ją swoim zastępcom i oficerom sztabu. Stanowi ona podstawę do opracowania dokumentów bojowych (rozkazu, zarządzeń, planów itp.).

W sytuacji przygotowania do działań bojowych metodą równoległą dowódca podejmuje decyzje, a faktycznie precyzuje jej elementy w trakcie planowania działań bojowych. Proces ten trwa stosunkowo długo, a sama decyzja kształtowana (precyzowana) jest sukcesywnie. Poszczególne jej elementy są sukcesywnie przekazywane do podwładnych. Decyzja precyzowana jest równoległe z opracowywaniem dokumentów bojowych - planem działań bojowych, rozkazem bojowym i innymi. Podjęcie decyzji i opracowanie podstawowych dokumentów bojowych jest równoznaczne z zakończeniem planowania działań.

Decyzja dowódcy powinna zawierać:

- Wnioski z oceny przeciwnika.
- Zadanie bojowe i koncepcję wykonania zadania.
- Zadania podległych wojsk.
- Sposób (sposoby) współdziałania.
- Organizację dowodzenia.
- Organizację zabezpieczenia działań.
- Termin osiągnięcia gotowości bojowej.

Każda decyzja dowódcy o wykonaniu zadania bojowego podlega zatwierdzeniu przez przełożonego, z zasady bezpośrednio po jej podjęciu. Forma zatwierdzenia decyzji może być różna. Najczęściej przełożony wysłuchuje ustnego meldunku decyzji dowódcy, a następnie zatwierdza odpowiednie dokumenty bojowe - mapę decyzji lub plan działań bojowych.

Stawianie zadań bojowych rozpoczyna etap organizowania działań bojowych. Jego forma zależy od sytuacji taktycznej. W czasie pokoju dowódca z reguły wzywa dowódców podległych oddziałów (pododdziałów) do sztabu. Natomiast w czasie działań przekazywanie zadań bojowych może odbywać się za pomocą technicznych środków łączności.

Stawiane zadanie bojowe powinno zawierać:

- Wnioski z oceny przeciwnika.
- Zadanie bojowe przełożonego oraz zadanie sąsiadów.
- Zadanie jednostki (ZT, oddziału) i zamiar działań dowódcy.
- Zadania bojowe dla podległych oddziałów (pododdziału).
- Organizację dowodzenia.
- Czas i sposób składania meldunków; zastępców dowódcy.
- Anulowanie poprzednich dokumentów rozkazodawczych.

Zadanie bojowe stawia osobiście dowódca, jednak w zależności od potrzeb również oficerowie sztabu mogą udzielać dodatkowych wyjaśnień.

Na podstawie treści stawianych zadań wyznaczony oficer sztabu opracowuje rozkaz bojowy (operacyjny), który podpisuje szef sztabu i dowódca. Jego układ i treść są analogiczne

do treści stawiania zadań bojowych. Ma on charakter dokumentu formalnego - jest prawnym dokumentem przekazania zadań bojowych podwładnym. Rozkaz powinien być opracowany zwięźle, precyzyjnie, z jednoznacznie sformułowanymi zadaniami bojowymi dla podległych wojsk. Dlatego też w rozkazie bojowym nie ujmuje się opisowych wyjaśnień sposobów wykonania zadań, zaś układ i sposób jego opracowania określają sformalizowane blankiety.

Po postawieniu zadań bojowych dowódca i sztab przystępują do kierowania podległymi pododdziałami (oddziałami) podczas ich przygotowania do działań bojowych, organizują dowodzenie, współdziałanie i zabezpieczenie działań.

Organizowanie działań bojowych z zasady odbywa się zgodnie z ustalonym przez dowódcę harmonogramem. Organizowanie kończy się z chwilą osiągnięcia gotowości bojowej do wykonania zadania przez podległe wojska.

Za organizację działań bojowych odpowiada dowódca i on formułuje niezbędne wskazówki dotyczące przygotowania podległych jednostek, a także udzielania im pomocy i kontroli.

Organizowanie działań bojowych powinno być tak przeprowadzone aby nie utrudniało lub zakłócało przebiegu przygotowania do działań bojowych podległych pododdziałów (oddziałów).

Zakończenie organizowania działań bojowych jest jednocześnie zakończeniem przygotowania do działań bojowych jednostki.

Rezultaty tego przygotowania mają bezpośredni wpływ na przebieg działań bojowych i dowodzenie podległymi wojskami podczas wykonywania zadań bojowych.

3. PRZYGOTOWANIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH SIŁ ROZPOZNANIA OP RP

3.1. Przygotowanie działań bojowych w ZT, oddziałach i pododdziałach wojsk radiotechnicznych

Przygotowanie do działań bojowych - zasadnicza część cyklu dowodzenia obejmuje następujące przedsięwzięcia:

1. Planowanie działań bojowych w tym wypracowanie decyzji.
2. Organizowanie działań bojowych.

Może być ono realizowane, jak już wspomniano, jedną z dwóch metod:

- metodą kolejnego przygotowania do działań bojowych;
- metodą równoległego przygotowania do działań bojowych.

Metoda równoległego przygotowania do działań bojowych uznana jest za podstawową. Jej istota polega na niemal równoczesnym (równoległym) przygotowaniu rozpoznania i zabezpieczenia radiolokacyjnego w ZT, oddziałach i pododdziałach WRt. Tę równoległość osiąga się poprzez możliwie najszybsze przekazanie podwładnym zadań bojowych (z zasady już po wypracowaniu zamiaru, często zadań nie pełnych i sukcesywnie uzupełnianych). Przyjęcie tej metody daje podwładnym więcej czasu na przygotowanie działań bojowych

Metodą kolejnego przygotowania do działań bojowych stosuje się w sytuacji gdy dysponuje się dużym przedziałem czasu na realizację tego procesu. Polega ona na tym, że przygotowanie do działań na szczeblu niższym (brt) rozpoczyna się dopiero po zakończeniu planowania przez szczebel wyższy (BRt).

Proces przygotowania do działań bojowych w ZT, oddziałach i pododdziałach WRt przebiega z zasady tak samo jak i w jednostkach innych rodzajów wojsk. Jednak wyróżnia się on pewnym specyficznym uwarunkowaniem wynikającym ze wzajemnych powiązań występujących pomiędzy sztabem ZT (oddziału) WRt, a sztabem korpusu OP w toku wypracowania decyzji. Specyfika ta polega na tym, że dowódca ZT (oddziału) WRt w początkowym okresie przygotowania do działań w korpusie OP występuje jako jeden z szefów rodzajów wojsk korpusu (w roli szefa wojsk radiotechnicznych korpusu) i jest zobowiązany przygotowywać i przedstawiać (meldować) dowódcy korpusu niezbędne dane do podjęcia decyzji, dotyczące przede wszystkim wykorzystania sił wojsk radiotechnicznych korpusu w działalności bojowej.

Dowódca ZT (oddziału) WRt powyższe propozycje przygotowuje na podstawie zadania korpusu dotyczącego ZT (oddziału) WRt oraz zamiaru i wytycznych dowódcy korpusu OP. Do opracowania propozycji dowódca ZT (oddziału) WRt angażuje swych zastępców i sztab.

Tak więc proces wypracowania decyzji w ZT (oddziale) WRt rozpoczyna się właściwie z chwilą otrzymania przez korpus OP zadania.

Na zadanie ZT (oddziału) WRt w takim układzie składać się będą następujące elementy:

- część zadania korpusu dotycząca ZT (oddziału) WRt (wojsk radiotechnicznych korpusu OP);
- zamiar dowódcy korpusu OP;
- wytyczne dowódcy korpusu OP, dotyczące ZT (oddziału) WRt (wojsk radiotechnicznych korpusu OP).

Zatem, propozycje składane (meldowane) przez dowódcę ZT (oddziału) WRt (dowódcy korpusu OP) należy uważać za wstępną jego decyzję (projekt decyzji).

Wymienione wyżej współzależności w toku wypracowania decyzji (w korpusie OP i w ZT (oddziale) WRt), sugerują jednoznacznie, że w takich warunkach musi być preferowana metoda równoległego planowania.

Związki taktyczne (oddziały) WRt prowadzą działania bojowe już w okresie pokoju, posiadają rozwinięte siły i środki. Jednakże w okresie pokoju, jak i w czasie wojny mogą one otrzymać dodatkowe bądź nowe zadania bojowe, które wymagać będą częściowej lub całkowitej reorganizacji dotychczasowych planów działań bojowych. Praktycznie może to mieć miejsce:

- podczas organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego w nowych rejonach, na obszarach wyzwolonych lub opanowanych przez własne wojska;
- przy zmianie rejonu obrony korpusu OP;
- przy zmianie struktury organizacyjnej korpusu OP i jego systemu dowodzenia;
- przy poważniejszych zmianach składu bojowego korpusu OP, decydujących np.: o obniżaniu dotychczasowej dolnej granicy strefy rozpoznania radiolokacyjnego lub organizacji zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych nowo przydzielonych oddziałów LM, oddziałów (ZT) WR oraz przy rozpracowywaniu nowego planu działań bojowych;

- przy wprowadzaniu do ugrupowania bojowego ZT (oddziałów) WRt nowych stacji radiolokacyjnych i środków zautomatyzowanego dowodzenia.

Z zasady aktualizację planu działań bojowych ZT (oddziałów) WRt przeprowadza się sukcesywnie, w miarę przybywania nowego sprzętu radiolokacyjnego lub zautomatyzowanych środków dowodzenia.

Czynności, które w warunkach pokoju determinują osiągnięcie pełnej gotowości bojowej przez ZT (oddziały) WRt, realizowane są bez ograniczeń w okresie wzmożonej gotowości bojowej. Do czynności tych między innymi można zaliczyć:

- przegrupowanie części posterunków radiolokacyjnych na pozycje zapasowe;
- przegrupowanie i rozwinięcie wysuniętych posterunków radiolokacyjnych;
- rozwinięcie i uzupełnienie skrytych posterunków radiolokacyjnych.

Jeżeli okres wzmożonej gotowości bojowej poprzedzany jest stanem podwyższonej gotowości bojowej, to wykonanie wszystkich czynności związanych z osiąganiem pełnej gotowości bojowej przez ZT (oddziały) WRt jest praktycznie rozłożone na obydwa okresy.

Wypracowanie decyzji w ZT (oddziałach) wojsk radiotechnicznych

Po otrzymaniu zadania bojowego, dowódca ZT (oddziału) WRt przeprowadza jego analizę, a także dokonuje kalkulacji czasu. Z kolei zapoznaje swych zastępców, oficerów sztabu i szefów służb z otrzymanym zadaniem. Tę ostatnią czynność dowódca może wykonać osobiście lub zlecić jej wykonanie szefowi sztabu. Następnie dowódca ZT (oddziału) WRt ogłasza swój zamiar i udziela wytycznych zastępcom, oficerom sztabu i szefom służb do przygotowania danych, związanych z wypracowaniem propozycji (wstępnej decyzji).

Po tych czynnościach dowódca ZT (oddziału) WRt może polecić szefowi sztabu wydać podległym pododdziałom radiotechnicznym zarządzenie wstępne (jeżeli zachodzi taka konieczność), sam zaś przystępuje do oceny sytuacji.

W wyniku analizy zadania i oceny sytuacji, dowódca ZT (oddziału) WRt dochodzi do określonych ogólnych wniosków stanowiących praktycznie koncepcję jego decyzji.

W procesie wypracowania decyzji przez dowódcę ZT (oddziału) WRt, biorą czynny udział jego zastępcy oraz oficerowie sztabu i szefowie służb. Przygotowują oni niezbędne dane do podjęcia przez dowódcę w miarę racjonalnej decyzji. Organizatorem pracy w tym zakresie powinien być zawsze szef sztabu ZT (oddziału) WRt.

Należy nadmienić, że dane do podjęcia decyzji oficerowie dowództwa i sztabu opracowują w szczegółach. Ogólna sytuacja z zasady jest znana dowódcy ZT (oddziału) WRt, natomiast mogą być mniej znane szczegóły poszczególnych problemów (zagadnień), które powinny być rozpracowane zawsze z punktu widzenia możliwych zmian w sytuacji ogólnej.

W toku oceny sytuacji dowódca ZT (oddziału) WRt może wysłuchiwać propozycji (meldunków) oficerów dowództwa i sztabu w całości lub tylko żądać odpowiedzi na interesujące go problemy (zagadnienia). Zazwyczaj wysłuchuje następujących oficerów:

- starszego oficera sztabu ds. rozpoznania, w zakresie oceny przeciwnika powietrznego;
- starszego oficera sztabu ds. operacyjnych, w zakresie oceny możliwości bojowych ZT (oddziału), zmian w jej ugrupowaniu, manewru siłami, organizacji nowych pododdziałów, doskonalenia strefy rozpoznania radiolokacyjnego itp.;
- starszego pomocnika szefa sztabu (szefa łączności), w zakresie oceny stanu liczbowego i jakościowego posiadanych środków łączności, posiadanego odwodu, zmian w organizacji łączności itp.;
- szefa służb technicznych (zastępcę ds. technicznych), w zakresie oceny stanu technicznego i ilościowego środków radiolokacyjnych i zautomatyzowanych, ich możliwości i sposobu wykorzystania, oceny bazy remontowo - naprawczej, oceny środków transportowych itp.;
- szefa ds. organizacyjno - ewidencyjnych, w zakresie oceny stanu osobowego ZT (oddziału) z rozliczeniem na specjalności, propozycji ukończenia pododdziałów, zmian kadrowych itp.;
- zastępcę ds. liniowych w zakresie problemów związanych z procesem szkolenia;
- szefa sztabu w zakresie dowodzenia siłami ZT (oddziału) oraz współdziałania zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego;
- dowódcę stanowiska dowodzenia ZT (oddziału) w zakresie zmian w wyposażeniu stanowiska dowodzenia, pełnienia dyżurów, sposobu zbioru informacji o sytuacji powietrznej - jej zobrazowania i przekazywania.

W wypadku, kiedy wypracowanie i podjęcie decyzji przebiega w ograniczonym czasie, dowódca ZT (oddziału) WRt może ograniczyć się tylko do wysłuchania propozycji szefa sztabu i szefa służb technicznych. Ta forma ma zastosowanie, kiedy wypracowanie

decyzji przebiega równoległe z prowadzeniem działań bojowych. W takich warunkach szef sztabu składa uogólnione propozycje za cały sztab, a szef służb technicznych za wszystkie służby techniczne. W innych warunkach (kiedy czas na to pozwala) dowódca ZT (oddziału) WRt może wysłuchiwać propozycji każdego szefa służby i oficera sztabu oddzielnie; jeżeli rozpatrywane przez dowódcę zagadnienia (problemy) tego wymagają.

W wyniku przeprowadzenia oceny sytuacji, dowódca ZT (oddziału) WRt (na podstawie wysuniętych wniosków) przystępuje do sformułowania wstępnej decyzji. Po opracowaniu wstępnej decyzji melduje ją dowódcy korpusu w formie propozycji. Akceptacja tych propozycji przez dowódcę korpusu OP, jest równoznaczna z zatwierdzeniem decyzji dowódcy ZT (oddziału) WRt. Następnie dowódca ZT (oddziału) WRt stawia zadania bojowe pododdziałom radiotechnicznym (dowódcom brt).

Analiza zadania bojowego i zamiar działań

Analiza zadania bojowego sprowadza się zawsze do właściwego zrozumienia zamiaru przełożonego (dowódcy korpusu OP) oraz określenia roli i miejsca ZT (oddziału) WRt zarówno w systemie radiolokacyjnym kraju, jak i również w ugrupowaniu wojsk korpusu OP. Przy czym, wnioski z analizy zadania każdorazowo powinny dotyczyć:

- zamiaru (koncepcji) wykonania zadania (użycia sił ZT (oddziału) WRt);
- zasadniczego kierunku przygotowania do działań bojowych (zasadniczych przedsięwzięć organizacyjnych, przygotowujących brygadę do działań bojowych);
- sformułowania wytycznych dla oficerów dowództwa i sztabu.

Praktycznie dowódca ZT (oddziału) WRt podczas analizy zadania bojowego rozpatruje z zadania korpusu OP i z zamiaru dowódcy korpusu OP tylko te zagadnienia (problemy), które dotyczą ZT (oddziału) WRt lub rzutują bezpośrednio na jego zadanie.

Z zadania korpusu OP, treścią analizy mogą być: rejon obrony korpusu OP, skład korpusu OP, charakter zadania bojowego (w tym zadania poszczególnych rodzajów wojsk korpusu OP), obiekty osłony oraz kierunki skupienia głównego wysiłku korpusu OP w działaniach bojowych, organizacja strefy rozpoznania radiolokacyjnego (nakazana ciągłość jego dolnej i górnej granicy), organizacja nowych pododdziałów radiotechnicznych i połączonych stanowisk dowodzenia, odwód sił, organizacja radiolokacyjnego zabezpieczenia działań bojowych wojsk korpusu OP i KL, przewidziane zmiany w ugrupowaniu wojsk korpusu OP, w tym również ZT (oddziałów) WRt itp.

Z zamiaru działań dowódcy korpusu OP, dowódca ZT (oddziału) WRt analizuje zasadnicze wnioski z oceny przeciwnika powietrznego, wojsk własnych i sąsiadów. Kierunki (rejony i obiekty) ześrodkowania głównego wysiłku oraz ogólny sposób wykonania zadania przez korpus OP. Koncepcję użycia rodzajów wojsk korpusu OP (warianty ich wykorzystania), w tym szczególnie ZT (oddziału) WRt. Sposoby (koncepcje) organizacji dowodzenia i współdziałania oraz radiolokacyjnego zabezpieczenia działań bojowych wojsk korpusu OP. Terminy osiągnięcia gotowości do działań przez poszczególne rodzaje wojsk korpusu OP (ZT i oddziały).

Wytyczne dowódcy korpusu OP (trzecia część składowa zadania ZT (oddziału) WRt), ich zakres może być różny w zależności od aktualnych potrzeb. Zazwyczaj one dotyczą:

- składu i stanu bojowego wojsk radiotechnicznych korpusu OP (ZT (oddziału) WRt);
- ugrupowania ZT (oddziału) WRt i przewidzianego manewru sprzętem (częstotliwościami pracy stacji radiolokacyjnych), zmian w ugrupowaniu, odvodu sił (zwinięty, rozwinięty, posterunki skrytego pola itp.);
- możliwości organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego z nakazaną ciągłą dolną i górną granicą oraz jej odporności na zakłócenia radiolokacyjne;
- możliwości w zakresie rozpoznania wykrywania i śledzenia ŚNP przeciwnika oraz samolotów własnych;
- możliwości w zakresie radiolokacyjnego zabezpieczenia dowodzenia wojskami korpusu OP;
- możliwości w zakresie zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych ZT (oddziału) WR i oddziałów LM korpusu OP, z uwzględnieniem przewidzianych wariantów ich użycia;
- organizacji zabezpieczenia działań bojowych ZT (oddziału) WRt;
- terminów osiągnięcia gotowości bojowej do działań całością sił ZT (oddziału) WRt.

Ponadto, dowódca ZT (oddziału) WRt w toku analizy zadania, także rozpatruje zadania sąsiadów i warunki organizacji działań.

Z zadań sąsiadów dowódcę ZT (oddziału) WRt interesują: rejony ugrupowania ich sił (szczególnie rozmieszczenie najbliższych posterunków radiolokacyjnych), miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia (SD-1, SD-2), możliwości w zakresie organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego oraz możliwości wykrywania i śledzenia obiektów

(celów) powietrznych, sposoby (warianty) prowadzenia działań bojowych, miejsca rozmieszczenia sąsiednich nie radiotechnicznych ośrodków (stanowisk dowodzenia) rozpoznania przeciwnika powietrznego.

Z warunków organizacji działań dowódcę ZT (oddziału) WRt będą interesować takie zagadnienia, jak: charakter działań wojsk lądowych, charakter działań korpusu OP (czy przez rejon obrony korpusu OP odbywało się będzie przegrupowanie wojsk lądowych, powietrzno - desantowych, czy też przelot lotnictwa KL), ukształtowanie powierzchni terenu rejonu obrony korpusu OP, pora roku, występujące zjawiska atmosferyczne, właściwości klimatyczne rejonu itp. Ponadto dowódcę ZT (oddziału) WRt interesować będzie: czy w rejonie obrony korpusu OP bazują siły KL oraz ich liczba i typy samolotów, czy działania bojowe odbywają się z zastosowaniem broni masowego rażenia, czy też nie oraz czy organizacja działań bojowych przebiega w ograniczonym czasie, czy też nie.

Analiza sąsiadów i warunków działań powinna dać odpowiedź na następujące pytania: jaki wpływ ma lub będzie mieć działalność sąsiadów na prowadzenie działań bojowych przez własny ZT (oddział) WRt, jaki jest stopień zbieżności w wykonaniu zadań (według czasu, miejsca i kierunku), jaki jest niezbędnie potrzebny zakres współdziałania (kto ma je uzgadniać i gdzie, terminy, oraz które pododdziały mają je realizować, jak prowadzić wymianę informacji o sytuacji powietrznej (sposoby i zakres). Ponadto określić cechy charakterystyczne organizacji przygotowania działań bojowych ZT (oddziału) WRt (tempo pracy oraz organizowanie działań w ograniczonym czasie, w warunkach letnich, zimowych, możliwość lub niemożliwość wykonania manewru itp.). Określić także niezbędne przedsięwzięcia organizacji przygotowania działań (opracowanie planu pracy) dowództwa i sztabu ZT (oddziału) WRt, kogo angażować do wypracowania propozycji (wstępnej decyzji), w jakich terminach oraz sposób stawiania zadań wykonawcom.

Bezpośrednią konsekwencją analizy zadania jest wypracowanie przez dowódcę zamiaru wykonania zadania. Dowódca ZT (oddziału) WRt w swoim zamiarze ujmuje: zasadnicze wnioski z oceny przeciwnika wojsk własnych i sąsiadów, zgodnie z danymi otrzymanymi od dowódcy korpusu OP (z jego zamiaru) oraz wnioski wynikające z własnej aktualnie przeprowadzonej oceny. Określa kierunki i rejony (sektory) ześrodkowania głównego wysiłku w zakresie organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego

(szczególnie jej dolnej ciągłej granicy) oraz zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych wojsk korpusu OP.

Określa również ogólny sposób wykonania zadania oraz koncepcję użycia ZT (oddziału) WRt i jego poszczególnych pododdziałów radiotechnicznych. W ogólnych zarysach ujmuje organizację dowodzenia i współdziałania, a także ramowy czas osiągnięcia gotowości do działań przez poszczególne pododdziały radiotechniczne oraz przez całość sił ZT (oddziału) WRt.

Po analizie zadania i sprecyzowaniu zamiaru dowódca ZT (oddziału) WRt określa przedsięwzięcia, które należałoby natychmiast wykonywać. Do tych przedsięwzięć mogą należeć: podwyższenie gotowości bojowej; rozśrodkowanie części posterunków radiolokacyjnych, z przegrupowaniem ich na pozycje zapasowe; rozwinięcie posterunków radiolokacyjnych na pozycjach wysuniętych oraz przygotowanie sprzętu i ludzi do wykonania planowanego manewru, wydzielonymi siłami itp.

W następstwie powyższego, dowódca ZT (oddziału) WRt (w razie potrzeby) może polecić szefowi sztabu opracować i rozesać zainteresowanym zarządzenie wstępne. Po tej czynności przystępuje do sprecyzowania wytycznych dla oficerów dowództwa i sztabu.

Następną czynnością dowódcy ZT (oddziału) WRt jest kalkulacja czasu. W ramach kalkulacji czasu dowódca uwzględni czas niezbędny do:

- zapoznania oficerów dowództwa i sztabu ZT (oddziału) WRt z otrzymanym zadaniem;
- wygłoszenia zamiaru i udzielenia wytycznych oficerom dowództwa i sztabu;
- wydania zarządzenia wstępnego podległym pododdziałom;
- przygotowania przez wyznaczonych oficerów dowództwa i sztabu niezbędnych danych do wypracowania decyzji;
- przeprowadzenia oceny sytuacji i wysłuchania propozycji składanych przez oficerów dowództwa i sztabu;
- meldowania propozycji (wstępnej decyzji) dowódcy korpusu OP;
- wprowadzenia korekty do powziętej wstępnej decyzji;
- postawienie zadań bojowych podległym dowódcom;
- organizowanie działań bojowych (organizowanie dowodzenia, współdziałania, zab. działań, wykonanie manewrów);

- prowadzenia kontroli osiągania gotowości bojowej przez pododdziały ZT (oddział) WRt;
- złożenia meldunku przełożonemu o osiągnięciu gotowości bojowej przez ZT (oddział) WRt.

Kalkulację czasu dowódca ZT (oddział) WRt przeprowadza wspólnie z szefem sztabu, który na roboczo sporządza plan pracy dowództwa i sztabu ZT (oddział) WRt na okres przygotowania wykonania zadania bojowego. Powyższy plan z reguły szef sztabu sporządza w notatniku, a następnie podaje jego treść wykonawcom.

Po kalkulacji czasu dowódca ZT (oddział) WRt zapoznaje oficerów dowództwa i sztabu z zadaniem, następnie ogłasza zamiar i udziela wytycznych, potrzebnych do przygotowania danych do podjęcia decyzji.

Zapoznanie oficerów sztabu i szefów służb z zadaniem, szczególnie z zamiarem jego wykonania, ma wyjątkowe znaczenie w procesie opracowania decyzji. Zamiar bowiem ukierunkowuje działania oficerów zmierzające do opracowania racjonalnej decyzji do działań bojowych związku taktycznego (pododdziału).

W informacjach dla oficerów dowódca (szef sztabu) przekazuje:

- krótką charakterystykę spodziewanych działań przeciwnika;
- zadanie przełożonego (KOP);
- zadanie własnego związku taktycznego;
- jakie oddziały i związki taktyczne mają otrzymać radiolokacyjną informację o sytuacji powietrznej i ich zadania;
- terminy osiągania gotowości bojowej (całości lub części sił);
- koncepcję-zamiar wykonania zadania przez związek taktyczny.

W zamiarze wykonania zadania dowódca powinien przekazać sztabowi wnioski wynikające z analizy zadania, podając:

- sposób wykorzystania posiadanych sił;
- kierunki (przedmioty) głównego wysiłku podczas organizowania i prowadzenia działań;
- sposób organizacji lub wzmocnienia (uzupełnienia) strefy rozpoznania radiolokacyjnego;
- podstawowe problemy dowodzenia, powiadamiania, współdziałania oraz zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych aktywnych środków OP;

- planowany manewr sił związku taktycznego;
- podstawowe dane, jakie należy przyjąć do obliczeń i kalkulacji.

Po zapoznaniu swoich zastępców, oficerów sztabu i szefów służb z zamiarem dowódca ZT (oddziału) WRt udziela im wytycznych do przygotowania wniosków i propozycji dotyczących:

- oceny i prognozy działań ŚNP przeciwnika;
- oceny możliwości bojowych związku taktycznego oraz warunków organizacji i prowadzenia działań;
- racjonalnego ugrupowania sił;
- obrony związku taktycznego przed bronią masowego rażenia;
- oceny działań sąsiadów i wojsk, którym dostarcza się informację o sytuacji powietrznej;
- organizacji dowodzenia, powiadamiania, współdziałania oraz zabezpieczenia bojowego, specjalnego i tyłowego;
- organizacji rekonesansu pozycji i dróg manewru.

Zakres problemów wymagających szczegółowego przeanalizowania (skalkulowania) może zmieniać się m.in. w zależności od bieżącej orientacji dowódcy w sytuacji, dysponowanego czasu i treści zadań.

Ocena sytuacji

Najważniejszym celem oceny sytuacji jest określenie tych elementów, które mają decydujący wpływ na wykonanie zadania. W procesie oceny sytuacji określa się w jakim stopniu poszczególne elementy ułatwiają lub utrudniają realizację zadania. Co w związku z tym należy uczynić lub wykonać.

Treścią oceny sytuacji jest przeciwnik, wojska własne i warunki działań.

W ocenie przeciwnika bierze się pod uwagę charakter działań jego wojsk lądowych na najbliższym odcinku frontu. Ocenia się wpływ tych działań na możliwe działania ŚNP w rejonie obrony korpusu OP. Bierze się także pod uwagę możliwość stosowania przez przeciwnika broni masowego rażenia.

W ocenie lotnictwa przeciwnika rozpatruje się: charakter i cel działania ŚNP, jego główne kierunki nalotu i możliwy czas nalotu, siły które mogą być użyte w nalocie na obiekty

w rejonie obrony korpusu OP, możliwe warianty i sposoby nalotu, taktykę działań, profile lotu, typy samolotów mogące brać udział w nalocie oraz zabezpieczenie nalotu.

W zabezpieczeniu nalotu szczególną uwagę zwraca się na możliwe wyposażenie samolotów przeciwnika w urządzenia zakłócające, taktykę stosowania zakłóceń, ich zakresy i intensywność, określa się możliwe początkowe rubieże stosowania zakłóceń oraz stosowania manewru przeciwradiolokacyjnego.

W wyniku gruntownej oceny przeciwnika dowódca ZT (oddziału) WRt formułuje wnioski. Ich zakres obejmuje:

- wpływ działań wojsk lądowych na wykorzystanie sił powietrznych (na rozpatrywanym kierunku) do bezpośredniego wsparcia wojsk lądowych, izolacji pola walki oraz możliwości użycia lotnictwa do wykonania uderzeń na obiekty w rejonie obrony korpusu OP;
- oczekiwany czas i rodzaj nalotu, główne kierunki nalotu, spodziewana liczba ŚNP w nalocie oraz warunki wykonania nalotu (ilość i skład grup, rzutów, przerw pomiędzy rzutami, wysokość i prędkość lotu, profile lotu itp.);
- cele działań ŚNP przeciwnika oraz ich zadania, jakie mogą być wykonane w rejonie ugrupowania ZT (oddziału) WRt (w rejonie obrony korpusu OP);
- zabezpieczenie nalotu (manewr przeciwradiolokacyjny, grupy osłony, grupy stosujące zakłócenia radiolokacyjne, przybliżone początkowe rubieże stosowania zakłóceń radiolokacyjnych, możliwe zakresy zakłóceń i ich intensywność;
- możliwy wariant działania ZT (oddziału) WRt w stosunku do spodziewanego nalotu ŚNP przeciwnika;
- możliwości działania grup dywersyjno - rozpoznawczych w rejonach ugrupowania sił ZT (oddziału) WRt;
- wpływ uderzeń jądrowych na możliwości prowadzenia działań bojowych przez ZT (oddziału) WRt;
- organizację obrony oraz przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia;
- zadania i sposoby w zakresie likwidacji skutków uderzeń broni masowego rażenia oraz przedsięwzięcia je zmniejszające.

W ocenie wojsk własnych bierze się pod uwagę: wojska operacyjne, działalność korpusu lotniczego sąsiadów, zadanie korpusu OP, rejon obrony korpusu OP oraz zadanie i możliwości ZT (oddziału) WRt.

W ocenie wojsk operacyjnych rozpatruje się: charakter działań wojsk operacyjnych na najbliższym odcinku frontu (w ogólnych zarysach), rejony rozmieszczenia sił i wojsk OPL (w tym bardziej szczegółowo rozmieszczenie najbliższych posterunków radiolokacyjnych i stanowisk dowodzenia oddziałów (pododdziałów) radiotechnicznych).

Ocenę sąsiednich oddziałów i związków taktycznych wojsk radiotechnicznych prowadzi się pod kątem ich zadań bojowych, a szczególnie ich możliwości w zakresie wykrywania i śledzenia celów powietrznych. Rozpatruje się także gdzie posiadają stanowiska dowodzenia (zasadnicze i zapasowe) i miejsca rozwinięcia najbliższych posterunków radiolokacyjnych oraz zakres współdziałania.

W ocenie rejonu obrony korpusu OP rozpatruje się: wielkość rejonu obrony korpusu i jego ważność, ważność osłanianych obiektów, rozmieszczenie jednostek i sztabów innych rodzajów wojsk (MW, WOP), ugrupowanie oddziałów i związków taktycznych wojsk raketowych korpusu oddziałów lotnictwa, oddziałów LMB korpusu lotniczego, ugrupowanie pododdziałów rozpoznania i zakłóceń radioelektronicznych oraz rozmieszczenie w rejonie obrony korpusu innych ośrodków rozpoznania przeciwnika powietrznego.

W ocenie zadania korpusu rozpatruje się: gdzie i na jakich kierunkach korpus skupia swój główny wysiłek: zadania oddziałów i związków taktycznych wojsk raketowych, oddziałów lotnictwa myśliwskiego i pododdziałów zakłóceń radioelektronicznych, warianty działań wojsk korpusu OP oraz rubieże i wysokości zwalczania ŚNP przeciwnika przez siły korpusu.

W ocenie zadania i możliwości własnego ZT (oddziału) WRt rozpatruje się: jego rolę i miejsce w odniesieniu do innych rodzajów wojsk korpusu OP; posiadane siły zarówno pod względem liczby, jakości i możliwości; strefy rozpoznania radiolokacyjnego i jego parametry (szczególnie dolną i górną granicę); możliwości w zakresie wykrywania, rozpoznania i śledzenia ŚNP przeciwnika zbierania, uogólniania, zobrazowania i przekazywania o nim informacji; możliwości w zakresie radiolokacyjnego zabezpieczenia wojsk korpusu w tym szczególnie oddziałów (ZT) WR i LM w odniesieniu do ich zadań (dokładnie dla każdej oddzielnie wziętej zabezpieczanej jednostki); bojowe i materiałowo - techniczne zabezpieczenie działań bojowych w odniesieniu do otrzymanych zadań.

W wyniku przeprowadzonej oceny wojsk własnych dowódca ZT (oddziału) WRt wyciąga wnioski dotyczące:

- wpływu działań wojsk operacyjnych na działania ZT (oddziału) WRt (przeloty lotnictwa myśliwsko - bombowego, transportowego, łącznikowego itp.; korytarze przelotów, okresy natężenia przelotów, wysokości przelotów);
- zasięgu rubieży informacji o sytuacji powietrznej od sił OPL (najbliższe posterunki radiolokacyjne i stanowiska dowodzenia);
- kierunków lub sektorów na jakich ZT (oddział) WRt ma skupić swój główny wysiłek;
- wpływu (negatywnego lub pozytywnego) działania sąsiednich oddziałów i związków taktycznych WRt na wykonanie zadania przez własny ZT (oddział) WRt;
- koncepcji ugrupowania sił ZT (oddziału) WRt lub jego doskonalenia, w tym koncepcji organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego (szczególnie jego dolnej ciągłej granicy), organizacji skrytych posterunków i odvodu oraz koncepcji ich użycia;
- koncepcji wykrywania i śledzenia ŚNP przeciwnika (warianty działań ZT (oddziału) WRt w zależności od wariantów i warunków nalotu przeciwnika);
- koncepcji i sposobów zabezpieczenia działań bojowych wojsk korpusu, w tym koncepcje i sposoby zabezpieczenia działań bojowych poszczególnych oddziałów (ZT) WR i oddziałów LM w odniesieniu do wariantów ich użycia;
- koncepcji organizacji i realizacji współdziałania zewnętrznego, jak i wewnętrznego;
- koncepcji dowodzenia (posiadane stanowiska dowodzenia oraz dodatkowo rozwijane SD krt i brt, PISD, PN itp.);
- potrzeb ZT (oddziału) WRt w zakresie: uzupełnienia w sprzęt radiolokacyjny, zautomatyzowany i łączności, uzupełnienia stanu osobowego, uzupełnienia środków zabezpieczenia materiałowo - technicznego, części zamiennych, zapasów itp.

W ocenie warunków działań bierze się pod uwagę: teren i jego właściwości, warunki meteo i właściwości klimatyczne rejonu obrony korpusu OP, porę roku, sytuację skażeń, czas itp.

W ocenie terenu i jego właściwości rozpatruje się ukształtowanie terenu w rejonie ugrupowania ZT (oddziału) WRt i na jego przedpolach, właściwości powierzchni terenu (suchy, podmokły, zalesiony, obszary wodne itp.), gęstość dróg i stan ich nawierzchni, komunikacja kolejowa itp.

W ocenie warunków meteo i właściwości klimatycznych rejonu obrony korpusu OP rozpatruje się: częstotliwość występowania opadów, zachmurzenia, wiatrów i ich kierunku oraz siły; zdrowotność rejonu, zasoby wodne, występowanie mikroklimatu oraz refrakcji itp.

W ocenie pory roku rozpatruje się: długość zimy, lata, wiosny i jesieni oraz długość okresów przejściowych.

W ocenie sytuacji skażeń rozpatruje się: gdzie, w jakich rejonach występują skażenia, jakiego typu, ich intensywność, drogi ewakuacji, manewr itp.

W ocenie czasu rozpatruje się: długość dnia i nocy (zmrok, świt), różnice czasowe pomiędzy rejonem rozpoznania ZT (oddziału) WRt, a rejonem bazowania ŚNP przeciwnika (czas dolotu ŚNP przeciwnika), czasowe oddalenie początkowych rubieży wykrywania ŚNP od SD ZT (oddziału) WRt (KOP) i poszczególnych PISD oraz miejsc rozmieszczenia lotnisk i dywizjonów rakiet, czas obiegu informacji o sytuacji powietrznej, czas osiągnięcia gotowości bojowej częścią i całością sił i czas na wykonanie manewru siłami lub częścią sił, czas odtworzenia gotowości bojowej itp.

Wnioski wynikające z oceny warunków działań swym zakresem mogą obejmować:

- wpływ warunków terenowych (szczególnie ukształtowanie rzeźby terenu) na ugrupowanie sił i ZT (oddziału) WRt oraz organizację strefy rozpoznania radiolokacyjnego (szczególnie jego dolnej ciągłej granicy);
- wpływ warunków terenowych, klimatycznych i meteo na możliwości ZT (oddziału) WRt w zakresie wykrywania i śledzenia ŚNP przeciwnika (szczególnie na małych wysokościach) oraz zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych wojsk korpusu OP;
- wpływ pory roku, sytuacji skażeń, stanu dróg i warunków terenowych na możliwości wykonania manewru przez siły ZT (oddziału) WRt, odtworzenia gotowości bojowej, budowy urządzeń inżynierskich itp.;
- określenie czasu osiągnięcia gotowości bojowej przez poszczególne brt i ZT (oddział) WRt w całości, wykonania manewru na zapasowe pozycje, odtworzenia gotowości bojowej, budowy urządzeń technicznych i inżynierskich, dowozu zaopatrzenia, likwidacji skażeń, ewakuację rannych itp.

Treść propozycji (wstępnej decyzji) dowódcy ZT (oddziału) WRt

W wyniku przeprowadzenia oceny sytuacji, dowódca ZT (oddziału) WRt (na podstawie wyciągniętych wniosków) przystępuje do sformułowania propozycji (wstępnej decyzji), w swym referacie może ująć tylko te dane, które zlecił opracować dowódca korpusu OP lub przedstawić wszystkie elementy (jego zdaniem niezbędne) celem prawidłowego naświetlenia rozpatrywanych problemów. Najczęściej ujmuje on w referacie następujące zagadnienia:

1. Wnioski z oceny przeciwnika

Cel działań lotnictwa przeciwnika, obiekty ataku, oczekiwany czas i rodzaj nalotu, oczekiwana liczba ŚNP w nalocie (nalotach), warunki wykonania nalotu (liczba i skład rzutów, grup w rzutach, wysokości i prędkości lotu, profile lotu, przerwy pomiędzy rzutami, falami itp.). Zabezpieczenie nalotu (manewr przeciwradiolokacyjny, grupy osłony, stosowanie zakłóceń, intensywność spodziewanych zakłóceń i ich zakresy itp.).

2. Myśl przewodnia propozycji (wstępnej decyzji)

W myśli przewodniej dowódca ZT (oddziału) WRt podaje, które z zadań uważa za najważniejsze oraz gdzie i na jakich kierunkach ZT (oddział) powinien skupić swój główny wysiłek oraz koncepcję wykrywania i śledzenia ŚNP przeciwnika, w uzależnieniu od wariantów i warunków jego nalotu (nalotów).

Ogólną koncepcję oraz sposoby zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych wojsk korpusu OP - od jakich rubieży i wysokości z poszczególnych kierunków zagrożenia, w stosunku do uprzednio rozpatrywanych wariantów nalotu ŚNP przeciwnika. Z tym, że koncepcja zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych oddziałów i związków taktycznych WR oraz oddziałów LM powinna być omawiana oddzielnie dla każdego z wymienionych rodzajów wojsk.

Ogólną koncepcję użycia posiadanych i przydzielonych oraz operacyjnie podporządkowanych sił, koncepcję budowy i użycia skrytej strefy rozpoznania radiolokacyjnego oraz odvodu sił, zmian w ugrupowaniu ZT (oddziału), budowy nowych posterunków radiolokacyjnych itp.

3. Zadania bojowe batalionów radiotechnicznych

Najważniejsze elementy zadania bojowego ZT (oddziału) WRt i wynikające z tego zadania dla poszczególnych batalionów radiotechnicznych w zakresie:

- wykrywania i śledzenia ŚNP przeciwnika;

- zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych wskazanych oddziałów i związków taktycznych wojsk raketowych i oddziałów lotnictwa myśliwskiego, szczegółowo (kto, kogo, jakimi siłami i na jakich rubieżach i wysokościach, z jakich miejsc itp.);

- organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego, odwodów, manewru siłami, budowy urządzeń technicznych itp.

4. Sposób i zakres współdziałania

Wewnątrz ZT (oddziału) WRt, pomiędzy batalionami radiotechnicznymi oraz pomiędzy batalionami, a aktywnymi środkami walki.

Zewnętrznego, z jakimi oddziałami (związkami taktycznymi) wojsk radiotechnicznych sąsiednich związków operacyjno - taktycznych WLOP oraz innych rodzajów wojsk (Straży Granicznej, MW, KZ itp.), a także innymi źródłami rozpoznania przeciwnika powietrznego. Miejsca rozmieszczenia stanowisk współdziałających jednostek, zakres współdziałania, kanały łączności.

5. Organizacja dowodzenia

Liczba miejsc i czas rozwinięcia SD-1, SD-2, SD brt, GPN, SD krt, ZWPN, NWPB itp.

6. Organizacja zabezpieczenia logistycznego

Kto, kogo, w jakim czasie, jakimi środkami, z jakich składów zaopatruje i zabezpiecza. W jakiej ilości gromadzić zapasy i części zamienne, jak organizować remonty i ewakuację sprzętu.

7. Gotowość bojowa

Kto, w jakim czasie i miejscu ma osiągnąć częściową oraz całkowitą gotowość do działań bojowych.

8. Prośby

Podczas meldowania propozycji (wstępnej decyzji) dowódca ZT (oddziału) WRt posługuje się mapą roboczą, na której graficznie przedstawia się poszczególne elementy propozycji (wstępnej decyzji). Skala mapy 1:500 000, ilość arkuszy powinna być taka, aby sięgała poza rejon ugrupowania ZT (oddziału) WRt co najmniej 300-350 km. Powyższy dokument służy do:

- meldowania propozycji (wstępnej decyzji) dowódcy korpusu OP;

- postawienia zadań bojowych dowódcom batalionów radiotechnicznych;
- wykonania innych dokumentów dowodzenia;
- kierowania siłami ZT (oddziału) WRt w toku działań bojowych.

Mapa robocza powinna zawierać:

- granice rejonu obrony korpusu OP, w skład którego wchodzi ZT (oddział) WRt;
- granice sektorów odpowiedzialności batalionów radiotechnicznych (PłSD);
- rozwinięte ugrupowanie bojowe ZT (oddziału) WRt (na każdym posterunku poszczególne stacje radiolokacyjne powinny być oznaczone oddzielnymi znakami taktycznymi i opisane, środki zautomatyzowanego dowodzenia oznaczone umownymi znakami i opisane);
- stanowiska dowodzenia: korpusu OP, ZT (oddziału) WRt, batalionów radiotechnicznych, pułków lotnictwa myśliwskiego, brygad (dywizji) i pułków wojsk raketowych, sąsiednich ZT (oddziałów) WRt i batalionów radiotechnicznych oraz oddziałów (związków taktycznych) i sztabów, z którymi własny ZT (oddział) WRt współdziała w zakresie zbierania i wymiany informacji o sytuacji powietrznej;
- lotniska bazowania lotnictwa myśliwskiego, strefy dyżurowania, patrolowania i krótkotrwałego wyczekiwania oraz rubieże wprowadzenia lotnictwa do walki (wymienione elementy w zależności od potrzeb);
- ugrupowanie wojsk raketowych korpusu (w zależności od potrzeb np.: zabezpieczane dywizjony);
- najbliższe posterunki radiolokacyjne z ugrupowań bojowych sąsiednich oddziałów i związków taktycznych wojsk radiotechnicznych;
- rozmieszczenie punktów naprowadzania lotnictwa myśliwskiego (GPN, KPN, WZPN, WNPN);
- zewnętrzne zasięgi wykrywania posterunków radiolokacyjnych własnego ZT (oddziału) WRt (zewnętrzne obwiednie aproksymowanych stref wykrywania na H=50, 100, 200, 300 i 500 m oraz nie aproksymowane na H=2000, 4000, 6000, 10 000 m);
- kierunki nalotu ŚNP przeciwnika;
- początkowe rubieże informacji od sąsiednich oddziałów i związków taktycznych wojsk radiotechnicznych;

- miejsca rozmieszczenia odwodu sił (zwiniętego i rozwiniętego) oraz koncepcję jego wykorzystania, zmiany w ugrupowaniu sił, planowany manewr siłami itp.;
- koncepcję prowadzenia działań bojowych;
- inne potrzebne elementy, które można przedstawić w sposób graficzny.

Legenda do części graficznej powinna zawierać:

- wnioski z oceny przeciwnika w formie tabel lub tekstu, w zakresie niezbędnym do wykonania zadania bojowego;
- zadanie ZT (oddziału) WRt;
- myśl przewodnia decyzji dowódcy ZT (oddziału) WRt w zakresie wykonania zadania;
- skład sił ZT (oddziału) WRt, szczegółowe rozliczenie posiadanego sprzętu i stanu osobowego w formie tabel;
- możliwości bojowe ZT (oddziału) WRt w zakresie: organizacji strefy rozpoznania radiolokacyjnego, w tym organizacja nowych i wysuniętych posterunków radiolokacyjnych (ich skład liczbowy);
- zbierania, opracowania i zobrazowania informacji o sytuacji powietrznej; zabezpieczenia działań bojowych oddziałów LM oraz oddziałów i związków taktycznych WR;
- manewr siłami ZT (oddziału) WRt (rozliczenie liczbowe i czasowe w formie tabel);
- zadania batalionów radiotechnicznych;
- warianty użycia sił ZT (oddziału) WRt, w odniesieniu do przewidzianych wariantów działań pozostałych rodzajów wojsk korpusu OP;
- współdziałanie i dowodzenie (sygnały);
- program zabezpieczenia działań bojowych ZT (oddziału) WRt;
- gotowość do działań, kto w jakim czasie i miejscu ma osiągnąć gotowość do działań - częściową lub całkowitą;
- inne dane (wg uznania dowódcy) niezbędne do uzasadnienia propozycji (wstępnej decyzji).

Podczas meldowania propozycji (wstępnej decyzji) wyższym przełożonym od dowódcy korpusu OP lub w obecności osób mu towarzyszących (spoza WLOP), a także

na życzenie dowódcy korpusu OP, dowódca ZT (oddziału) WRt (przed złożeniem meldunku propozycji - wstępnej decyzji) melduje:

- aktualny stan, położenie i gotowość bojową ZT (oddziału) WRt;
- treść otrzymanego zadania (treść otrzymanych wytycznych).

Rozkaz bojowy dowódcy ZT (oddziału) WRt

Decyzja dowódcy ZT (oddziału) WRt powinna być podstawą do opracowania rozkazu bojowego i postawienia zadań. Dowódca ogłasza decyzję w formie ustnego rozkazu bojowego, który ze względu na odległość podległych pododdziałów (100 i więcej kilometrów) przekazuje się przez techniczne środki łączności. Treść rozkazu zapisują oficerowie sztabu i później przekazują wykonawcom na piśmie. Ustne rozkazy należy wykonywać bez czekania na pisemne ich potwierdzenie.

Zadania bojowe stawia się najpierw tym pododdziałom, które rozpoczynają działania bojowe wcześniej niż inne, lub tym, które potrzebują więcej czasu na ich przygotowanie. Rozkazy przez techniczne środki łączności przekazuje się na hasło "poza kolejnością", a otrzymane rozkazy doręcza się natychmiast dowódcy lub szefowi sztabu. Sztab ZT (oddziału) WRt jest obowiązany powiadomić dowódcę lub szefa sztabu podległych brt o wysłaniu rozkazu podając, kiedy i w jaki sposób został wysłany. Odbiór rozkazów, w tym przekazanych przez techniczne środki łączności, natychmiast się potwierdza.

W rozkazie bojowym podaje się:

1. Krótkie wnioski z oceny przeciwnika: prawdopodobne ugrupowanie i zadania ŚNP, warianty i kierunki nalotów, skład grup uderzeniowych, ich możliwości bojowe i charakter działań.
2. Ogólne zadanie przełożonego oraz zadania i działania sąsiadów.
3. Własne zadanie bojowe i zamiar działań bojowych (myśl przewodnia): kierunki (obiekty) głównego wysiłku rozpoznania radiolokacyjnego, sposoby działania pododdziałów i elementów ugrupowania bojowego, sposoby prowadzenia działań bojowych (rozpoznania i zabezpieczenia radiolokacyjnego WR i LM) w zależności od sposobu działania ŚNP przeciwnika, warunków nalotu itp.

4. Zadania bojowe podległych batalionów radiotechnicznych (po słowie "rozkazuję"): w kolejnych punktach a, b, c itd. zadanie dla każdego brt, skład, zadania i rozmieszczenie odwołów.
5. Miejsce SD, ZSD, organizację dowodzenia, w tym zasady decentralizacji, terminy i sposób przedstawiania meldunków.
6. Zastępców.
7. Terminy gotowości wojsk do działań.

Rozkaz bojowy podpisują dowódca i szef sztabu. W toku działań bojowych zadania dla batalionów radiotechnicznych z zasady stawia się w postaci zarządzeń bojowych, w których zazwyczaj ujmuje się: krótkie wnioski z oceny przeciwnika, zadania bojowe pododdziału, terminy gotowości do działań, a w razie konieczności - zadania przełożonego, sąsiadów lub inne niezbędne informacje.

Zabezpieczenie działań bojowych brygady radiotechnicznej

Zabezpieczenie działań bojowych ZT (oddziału) WRt organizuje sztab ZT (oddziału) wspólnie z pozostałymi szefami służb, na podstawie decyzji dowódcy ZT (oddziału) WRt oraz wytycznych dowództwa korpusu OP i sztabu WLOP.

Celem zabezpieczenia działań bojowych ZT (oddziału) WRt jest wszechstronne przygotowanie pododdziałów ZT (oddziału) do skutecznego prowadzenia działań bojowych w różnych warunkach sytuacji.

Organizacja poszczególnych rodzajów zabezpieczenia polega na planowaniu, terminowym i w miarę pełnym ukończeniu pododdziałów wyposażeniem oraz środkami materiałowymi, niezbędnymi do prowadzenia działań bojowych, a także na doprowadzeniu do pododdziałów zadań w zakresie zabezpieczenia oraz kontroli ich wykonania.

Ogólne zasady, dotyczące treści i organizacji rodzajów zabezpieczenia, są takie same jak w innych rodzajach wojsk. Zabezpieczenie dzieli się między innymi na:

- 1) bojowe zabezpieczenie działań;
- 2) logistyczne zabezpieczenie działań.

Uwaga: Ponieważ pododdziały radiotechniczne znajdują się w znacznych odległościach od sztabu, stanowiska dowodzenia i bazy remontowej ZT (oddziału) WRt oraz zintegrowanych organów tyłowych korpusu OP, to większą część zamierzeń (w zakresie poszczególnych

rodzajów zabezpieczenia) prowadzi się bezpośrednio w pododdziałach radiotechnicznych. Dowództwo i sztab ZT (oddziału) WRt tylko organizuje te zamierzenia i kontroluje ich wykonanie.

Bojowe zabezpieczenie działań

W zakres bojowego zabezpieczenia działań bojowych wchodzi między innymi: rozpoznanie, maskowanie i pozoracja, obrona i ochrona naziemna, zabezpieczenie inżynieryjne.

Rozpoznanie przeciwnika jest jednym z ważniejszych zabiegów bojowego zabezpieczenia ZT (oddziału) WRt. W każdych warunkach sytuacji bojowej powinno ono dostarczyć dowódcy ZT (oddziału) WRt wiarygodnych danych o przeciwniku powietrznym, naziemnym i morskim. Szczególnie o jego ugrupowaniu, uzbrojeniu i charakterze działań.

W zależności od użytych środków, rozpoznanie w ZT (oddziału) WRt dzieli się na: rozpoznanie radiolokacyjne oraz wzrokowe. Ponadto ZT (oddziału) WRt może otrzymać także dane z rozpoznania powietrznego, realizowanego przez załogi samolotów myśliwskich.

Rozpoznanie przeciwnika naziemnego (morskiego) prowadzą posterunki obserwacji wzrokowej wszystkich pododdziałów radiotechnicznych (przez całą dobę) - ze swych miejsc dyslokacji.

Ponadto obserwację sytuacji naziemnej (morskiej) prowadzą również obsługi stacji radiolokacyjnych, radiostacji i innego sprzętu technicznego przy wykonywaniu prac na pozycjach technicznych oraz wartownicy i patrole pododdziałów radiotechnicznych, podczas pełnienia obowiązków służbowych w zakresie ochrony pozycji technicznych, stanowisk dowodzenia, koszar i elementów gospodarczych.

Wszelkie wiadomości o przeciwniku powietrznym i naziemnym (morskim) przekazuje się natychmiast do najbliższych stanowisk dowodzenia. Na szczeblu ZT (oddziału) WRt zebrana informacja podlega weryfikacji. Zebrane wiadomości służą do podejmowania odpowiednich decyzji oraz do powiadamiania pododdziałów radiotechnicznych, sąsiadów i innych współdziałających jednostek.

Zamierzenia dotyczące maskowania i pozoracji rozpracowywane są w sztabie ZT (oddziału) WRt na podstawie wytycznych sztabu korpusu i WLOP. Realizatorami tych zamierzeń są bataliony radiotechniczne.

Na podstawie otrzymanego wyciągu z planu maskowania oraz zarządzenia korpusu OP, ZT (oddziału) WRt opracowuje plan realizacji maskowania, w którym ujmuje się: cel, zamiar, zadania (rodzaj zadania, treść przedsięwzięć, kto wydziela siły, termin wykonania, odpowiedzialny, kontrolujący).

Treść zadań wymienia się z podziałem na trzy okresy: stałej gotowości bojowej, osiągania WSGB oraz prowadzenia działań bojowych.

Załącznikiem do tekstowej części planu realizacji maskowania jest część graficzna planu realizacji maskowania, wykonana na mapie 1 : 500 000.

Plan powyższy zatwierdza dowódca ZT (oddziału) WRt, a podpisuje szef sztabu.

Ochrona i obrona naziemna ma na celu niedopuszczenie do niespodziewanego napadu sił dywersyjnych i rozpoznawczych przeciwnika na elementy ugrupowania bojowego ZT (oddziału) WRt. Cel ten osiąga się przez doskonalenie pokojowego systemu ochrony, realizację przedsięwzięć ochronno - obronnych na okres wojny we wszystkich elementach ugrupowania bojowego brygady. Tak więc ochrona i obrona sprowadza się do organizacji działań ochronno - obronnych na bezpośrednich podejściach do chronionych elementów ugrupowania ZT (oddziału) WRt, we współdziałaniu z terenowymi organami resortu spraw wewnętrznych.

W procesie organizacji ochrony i obrony, zwłaszcza w trakcie podejmowania decyzji i ustalania zadań w tym zakresie dla batalionów radiotechnicznych, sztab ZT (oddziału) WRt powinien kierować się wytycznymi wyższego przełożonego, ustalonymi zasadami współdziałania, uwzględniając właściwości obiektów i warunki ich ochrony i obrony oraz aktualną sytuację. W tym względzie bardzo ważne znaczenie ma organizacja współdziałania z terytorialnymi komitetami obrony i siłami resortu spraw wewnętrznych.

Plany ochrony i obrony sporządzają bataliony radiotechniczne na podstawie otrzymanych rozkazów i zarządzeń. ZT (oddział) WRt planu nie sporządza, ponieważ te problemy ujmowane są w planie ochrony i obrony sztabu i SD korpusu OP.

Na równi z omówionymi już rodzajami zabezpieczenia bojowego, ważną rolę dla ZT (oddziału) WRt odgrywa zabezpieczenie inżynieryjne. Od prawidłowej jego organizacji i realizacji w poważnym stopniu zależy żywotność ugrupowania oraz skuteczność maskowania.

Podczas planowania i organizowania zabezpieczenia inżynieryjnego należy uwzględnić, że zasadniczym typem ukryć dla stacji radiolokacyjnych zakresu metrowego i

decymetrowego są odkryte umocnienia w postaci wykopów lub nasypów. Ukrycia te nie zapewniają należytej ochrony sprzętu ani przed falą uderzeniową ani przed promieniowaniem świetlnym, jak również i przed pociskami samonaprowadzającymi. Bez względu na to, że promień rażenia kabin odbiorczo - nadawczych przez falę uderzeniową zmniejsza się w tym wypadku prawie półtora raza (w porównaniu z rozmieszczeniem ich w terenie otwartym), to jednak systemy antenowe są uszkodzane na znacznie większych odległościach niż kabiny. Anteny ulegają uszkodzeniu już przy ciśnieniu fali uderzeniowej równym $0,2 \text{ kg/cm}^2$.

Kabiny odbiorczo - nadawcze stacji radiolokacyjnych zakresu centymetrowego, w celu zmniejszenia kątów zakrycia i zwiększenia zasięgu wykrywania celów nisko lecących, rozmieszcza się na nasypach (estakadach, wieżach) o wysokości 6 m i wyższych. Urządzenia takie rzecz jasna zmniejszają możliwość ich ochrony i maskowania.

Na pozycjach pododdziałów radiotechnicznych przewiduje się z reguły, budowę następujących elementów rozbudowy inżynieryjnej:

- stanowisk dowodzenia;
- centrów nadawczych i odbiorczych;
- nasypów, estakad (wież) dla kabin odbiorczo - nadawczych stacji radiolokacyjnych;
- schronów dla stanów osobowych;
- ukryć dla RLS, aparatury ZSD urządzeń zasilających i transportu samochodowego;
- stanowisk posterunków obserwacji wzrokowej i technicznej;
- okopów i odcinków rowów strzeleckich do obrony naziemnej.

Wszystkie prace w zakresie inżynieryjnej rozbudowy pozycji wykonuje się siłami składów osobowych pododdziałów radiotechnicznych. Wyjątek stanowią zasadnicze budowle (budynki), przeznaczone dla stacjonarnych urządzeń (radiolokacyjnych i ZŁSD), które powinny być budowane przez specjalne jednostki inżynieryjno - budowlane.

Przy wykonywaniu prac pracochłonnych (ziemnych) pododdziały korzystają z maszyn (koparki, dźwigi, spycharki, żurawie, samochody, maszyny drogowe itp.). Przy stawianiu zadań pododdziałom, związanych z rozbudową inżynieryjną, dowódca ZT (oddziału) WRt ustala kolejność ich wykonania i zakres, uwzględniając przy tym warunki miejscowe.

W pierwszej kolejności buduje się stanowiska dowodzenia, linie łączności, schrony dla stanu osobowego, nasypy i ukrycia dla stacji radiolokacyjnych, radiostacji, środków

zautomatyzowanych oraz magazyny i studnie. Jednocześnie wykonuje się prace z zakresu maskowania oraz przygotowuje się drogi dojazdowe do pozycji RLS i stanowisk dowodzenia.

W następnej kolejności doskonalą się ukrycia dla stanu osobowego i sprzętu technicznego (podnosząc ich walory i właściwości obronne), buduje się ukrycia dla samochodów oraz umocnienia dla obrony naziemnej, a także elementy gospodarcze.

3.2. Przygotowanie działań bojowych w jednostkach rozpoznania radioelektronicznego

Przygotowanie działań bojowych w jednostkach rozpoznania radioelektronicznego to zespół przedsięwzięć realizowanych przez dowódcę, sztab i podległe pododdziały mających na celu osiągnięcie gotowości ich sił do wykonania postawionych zadań bojowych.

Jednostki rozpoznania radioelektronicznego prowadzą działania bojowe (rozpoznanie radioelektroniczne) już w czasie pokoju. Posiadają rozwinięte dyżurne siły i środki. Wykonują postawione zadania. W okresie pokoju, a tym bardziej w czasie działań wojennych jednostki te mogą otrzymać dodatkowe lub nowe zadania bojowe, które wymagać będą częściowej lub całkowitej reorganizacji dotychczasowych ustaleń w zakresie użycia sił. Nowe zadania mogą dotyczyć zorganizowania strefy rozpoznania radioelektronicznego określoną ilością sił w nowych rejonach, wprowadzenia do ugrupowania nowych pododdziałów lub nowego sprzętu rozpoznawczego, odtworzenia ugrupowania bojowego po poniesionych stratach. Wówczas proces przygotowania jednostek rozpoznania radioelektronicznego do działań bojowych będzie realizowany równoległe z prowadzeniem rozpoznania radioelektronicznego i będzie obejmował: wypracowanie i powzięcie decyzji; planowanie użycia sił rozpoznania radioelektronicznego; postawienie zadań bojowych pododdziałom; manewr wydzielonymi lub nowo otrzymanymi siłami do wyznaczonych rejonów; organizację dowodzenia, współdziałania i łączności; organizację bojowego i logistycznego zabezpieczenia działań bojowych; kontrolę wykonania postawionych zadań i praktyczną pomoc w ich realizacji.

Sposób realizacji powyższych przedsięwzięć i ich zakres jest zasadniczo jednakowy we wszystkich jednostkach WLOP i dlatego nie będzie szczegółowo. Również metodyka wypracowania decyzji jest analogiczna i dlatego tylko niektóre jej elementy, specyficzne dla jednostek rozpoznania radioelektronicznego, takie jak treść wytycznych dla oficerów dowództwa i sztabu w zakresie przygotowania danych do decyzji, zakres oceny sytuacji

(głównie radioelektronicznej) oraz forma i treść podjętej decyzji, zostaną omówione szczegółowo.

Podstawę do wypracowania decyzji przez dowódców jednostek rozpoznania radioelektronicznego stanowią zadania zawarte w rozkazie przełożonego.

Dowódcy jednostek rozpoznania radioelektronicznego po przeprowadzeniu analizy zadania i kalkulacji czasu, wygłoszeniu zamiaru i przekazaniu zarządzeń wstępnych pododdziałom udzielają wytycznych oficerom dowództwa i sztabu, dotyczących przygotowania niezbędnych danych do powzięcia decyzji i planowania działań.

Treść tych wytycznych zależy każdorazowo od aktualnej sytuacji operacyjno - taktycznej i radioelektronicznej, otrzymanego zadania oraz zakresu rozpatrywanych problemów.

Wytyczne dla zastępcy dowódcy oddziału do spraw operacyjnych (dowódcy GAD) mogą dotyczyć przygotowania danych, zawierających: aktualną ocenę przeciwnika i sytuacji radioelektronicznej w obszarze operacyjnego zainteresowania (OOZ) jednostki; prawdopodobny charakter i warianty działań sił powietrznych przeciwnika oraz przewidywany rozwój sytuacji radioelektronicznej; potrzebną ilość sił rozpoznania radioelektronicznego do wykonania postawionych zadań w różnych okresach prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego (przed rozpoczęciem działań wojennych, w trakcie odpierania nalotów ŚNP, w przerwach między nalotami); ocenę możliwości bojowych własnych sił; propozycje w zakresie ich użycia (przydzielenia zadań rozpoznawczych, ugrupowania, manewru lub przegrupowania), składu odwodu, jego miejsca itp.

Wytyczne dla szefa służb technicznych mogą dotyczyć przygotowania danych, zawierających: ocenę stanu technicznego oraz ilościowego środków rozpoznania radioelektronicznego; ocenę bazy remontowo-naprawczej i eksploatacyjnej; ocenę środków transportowych pułku i ich możliwości; propozycje w zakresie odbioru przydzielonego sprzętu i wykonania nim manewru do miejsc rozwinięcia; wnioski i propozycje w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań bojowych pułku.

Szef sztabu może otrzymać wytyczne dotyczące przygotowania propozycji w zakresie organizacji dowodzenia (szczególnie nowo zorganizowanymi lub przegrupowanymi pododdziałami) i realizacji współdziałania wewnętrznego i zewnętrznego.

Wytyczne dla szefa łączności mogą dotyczyć przygotowania danych, zawierających: ocenę stanu technicznego i ilościowego środków łączności radiowej, radioliniowej i

przewodowej; propozycje w zakresie organizacji łączności dowodzenia, meldowania i współdziałania, szczególnie z nowo zorganizowanymi lub przegrupowanymi pododdziałami; łączności w czasie manewru itp.

Podczas oceny sytuacji dowódca jednostki może wysłuchać w całości danych i propozycji przygotowanych przez oficerów dowództwa i sztabu lub tylko wniosków z przeprowadzonych ocen. Najważniejszym celem oceny sytuacji jest określenie tych elementów, które mają decydujący wpływ na wykonanie otrzymanego zadania. W procesie oceny sytuacji określa się: przewidywany charakter działań przeciwnika; prawdopodobny zamiar wykonania zmasowanych uderzeń (warianty nalotu); przewidywany rozwój sytuacji radioelektronicznej w różnych okresach działań bojowych; skład i ugrupowanie własnych sił i sposób ich wykorzystania, kierunki lub zadania, na których należy skupić główny wysiłek rozpoznania radioelektronicznego; koncepcje organizacji dowodzenia i realizacji współdziałania zewnętrznego i wewnętrznego; sposób bojowego i logistycznego zabezpieczenia działań bojowych; potrzeby w zakresie uzupełnienia w sprzęt, ludzi i środki zabezpieczenia materiałowo - technicznego; czas osiągnięcia gotowości do działań bojowych.

Ocena sytuacji radioelektronicznej obejmuje charakterystykę pracy systemów radioelektronicznych przeciwnika, przeznaczonych do kierowania wojskami i uzbrojeniem, wykorzystywanych w konkretnej sytuacji operacyjnej. Wynikiem tej oceny jest określenie prawdopodobnego sposobu zabezpieczenia pod względem radioelektronicznym działań sił powietrznych przeciwnika (systemów łączności dowodzenia wykorzystywanych przez przeciwnika, charakteru ich pracy, typu urządzeń radioelektronicznych, mocy tych urządzeń, sposobu ich użycia, rodzajów i intensywności pracy, zakresu wykorzystywanych pasm częstotliwości itp.), a także oczekiwanych zmian w sposobie użycia systemów oraz urządzeń dowodzenia i łączności.

Po ocenie sytuacji dowódca podejmuje decyzję, która powinna zawierać:

1. Wnioski z oceny przeciwnika i sytuacji radioelektronicznej w OoZ.
2. Koncepcję wykonania zadania.
3. Sposób użycia pododdziałów.
4. Sposób i zakres współdziałania.
5. Organizację dowodzenia.
6. Organizację zabezpieczenia bojowego i logistycznego.
7. Terminy osiągania gotowości bojowej.

8. Prośby do przełożonego.

Decyzję dowódcy przedstawia się w formie "Planu bojowego wykorzystania sił i środków jednostki rozpoznania radioelektronicznego" graficznie na mapie w skali 1 : 500 000 oraz w części opisowej w legendzie do planu.

Plan bojowego wykorzystania sił i środków jednostki rozpoznania radioelektronicznego w części graficznej powinien zawierać: obiekty i źródła rozpoznania radioelektronicznego w OOO ze szczególnym wyeksponowaniem tych obiektów, na których należy skupić główny wysiłek rozpoznania (bazowanie ŚNP w rozpoznawanych obszarach, elementy systemów dowodzenia i łączności przeciwnika); prawdopodobny wariant nalotu ŚNP przeciwnika (kierunki nalotu, ugrupowanie, skład, elementy dowodzenia i radioelektronicznego zabezpieczenia działań ŚNP w nalocie, w tym naziemne i powietrzne stanowiska dowodzenia, systemy uderzeniowo - rozpoznawcze, rejony dyżurowania samolotów systemów wczesnego wykrywania i naprowadzania, ośrodki kontroli ruchu lotniczego, relacje łączności między elementami dowodzenia, a grupami samolotów w nalocie, strefy aktywnych zakłóceń radioelektronicznych); ugrupowanie bojowe pułku, elementy decyzyjne dotyczące zmian w ugrupowaniu, manewr siłami i środkami; stanowiska dowodzenia nadrzędnych i współdziałających jednostek; strefy taktycznego rozpoznania radioelektronicznego (nasłuchu i namierzania radiowego UKF i rozpoznania pokładowych SRL) dla małych, średnich i dużych wysokości lotu ŚNP; strefy namierzania radiowego KF; miejsca rozmieszczenia odwodów i koncepcje ich użycia; inne potrzebne elementy, które można przedstawić w sposób graficzny.

Legenda do planu powinna zawierać: wnioski z oceny nieprzyjaciela i sytuacji radioelektronicznej w formie tabel lub tekstu w zakresie niezbędnym do wykonania zadań bojowych; zadania bojowe jednostki ; myśl przewodnia decyzji dowódcy w zakresie wykonania zadań z ogólnym (procentowym) podziałem sił i środków na grupy zadań w poszczególnych etapach prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego; skład sił i środków (szczegółowe rozliczenie posiadanego sprzętu i stanu osobowego w formie tabel); możliwości bojowe w zakresie prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego; manewr siłami i środkami (rozliczenie czasowe i ilościowe w formie tabel); organizację współdziałania; organizację dowodzenia i łączności (schematy organizacji łączności radiowej, przewodowej i radioliniowej); zabezpieczenie działań bojowych, gotowość do działań oraz inne dane niezbędne do uzasadnienia powziętej decyzji.

Plan bojowego wykorzystania sił i środków jednostki rozpoznania radioelektronicznego podpisuje dowódca, a zatwierdza przełożony.

Dla pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego wykonuje się wyciągi z planu bojowego wykorzystania sił i środków danej jednostki w części i zakresie dotyczącym zadań bojowych wykonywanych przez te pododdziały.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawione w niniejszym studium problemy teorii dowodzenia siłami OP i związane z nią procedury przygotowania działań bojowych sił rozpoznania OP RP są zgodne z aktualnie obowiązującymi regulaminami i instrukcjami w jednostkach wojsk OP RP (WLOP, WOPL WLąd., OPL MW).

W aspekcie przyszłego przystąpienia Polski do NATO i wynikającej stąd potrzeby dostosowania naszych procedur przygotowania i prowadzenia działań bojowych do procedur obowiązujących w siłach powietrznych (OP) państwach NATO, nasuwa się szereg pytań i wątpliwości związanych z tą problematyką. Najważniejsze z nich to:

1. W jakim zakresie nasze procedury przygotowania i prowadzenia działań bojowych pokrywają się (są zbieżne lub jednakowe) z procedurami obowiązującymi w NATO ?
2. Kto zajmuje się przygotowaniem (planowaniem i organizowaniem) działań bojowych sił rozpoznania OP w NATO na poszczególnych szczeblach dowodzenia ?
3. Na których szczeblach dowodzenia siłami powietrznymi (OP) NATO planuje się działania bojowe sił rozpoznania OP , a na których tylko organizuje ?

Dotychczas posiadana i poznana wiedza, związana z powyższą problematyką, nie pozwala jednoznacznie odpowiedzieć na powyższe i szereg innych, bardziej szczegółowych pytań. Wymusza to potrzebę kontynuowania badań teorii i praktyki rozpoznania w OP RP i państw NATO oraz systematycznego jej aktualizowania.

BIBLIOGRAFIA

1. Adamczyk A., Podstawy taktyki wojsk radiotechnicznych OPK, ASG WP, Warszawa 1982.
2. Encyklopedia Powszechna PWN. Wyd.3. Warszawa 1987.
3. Groszek Z., Rozpoznanie wojskowe w ujęciu systemowym, Przegląd WLiOP nr 6/1986.

4. Groszek Z., System rozpoznania radioelektronicznego OP RP, studium teoretyczne, AON, Warszawa 1992.
5. Groszek Z., Rozpoznanie w systemie obrony powietrznej RP, rozprawa habilitacyjna, AON, Warszawa 1994.
6. Kochanowski J., Zabezpieczenie radiolokacyjne działań bojowych wojsk raketowych i lotnictwa myśliwskiego OPK podczas zwalczania celów powietrznych typu Cruise, rozprawa habilitacyjna, WOSR, Jelenia Góra 1985.
7. Kokot K., Podstawy radiolokacji, WAT, Warszawa 1968.
8. Koliński K, Brygada radiotechniczna WLOP, AON, Warszawa 1994.
9. Kroszczyński J., Metody współczesnej radiolokacji, WKiŁ, Warszawa 1966.
10. . Kurnal J., Zarys teorii organizacji i zarządzania, PWN Warszawa 1979.
11. Kwiatosz J., Technika rozpoznania radiowego. Namierzanie radiowe, WAT, Warszawa 1981.
12. Leksykon Wiedzy Wojskowej, MON, Warszawa 1979.
13. Metodyka opracowania planów zabezpieczenia radiolokacyjnego działań bojowych LM i WR WOPK przez batalion radiotechniczny, instrukcja DWOPK, Warszawa 1982.
14. Obrona powietrzna, podręcznik, AON, Warszawa 1996.
15. Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych cz. I, II i III, Sztab Gen.WP, Warszawa 1970, 1971, 1972.
16. Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego, praca zbiorowa, SzG WP, Warszawa 1981.
17. Organizacja i prowadzenie rozpoznania radioelektronicznego (pułk, batalion), MON, Warszawa 1979.
18. Organizacja i prowadzenie rozpoznania radioelektronicznego na stanowisku i posterunku rozpoznawczym WOPK. DW OPK, Warszawa 1987.
19. Paradowski L., Szutkowski F., Problemy rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego, WAT, Warszawa 1986.
20. Piekarski H., Walka radioelektroniczna, BWW MON, Warszawa 1980.
21. Pokruszyński W., Sztuka operacyjna Wojsk OPK, ASG WP, Warszawa 1986.

22. Poradnik oficera rozpoznania radioelektronicznego Wojsk Obrony Powietrznej Kraju, DW OPK, Warszawa 1990.
23. Słownik podstawowych terminów wojskowych, MON, Warszawa 1978.
24. Sochał Cz., Wierciński L., Rozpoznanie wojskowe, MON, Warszawa 1975.
25. Stoner J.A.F., Ch. Wankiel, Kierowanie. PWE, Warszawa 1992.
26. Sztarski M., Radary, MON, Warszawa 1981.
27. Taktyka wojsk radiotechnicznych WOPK, DWOPK, Warszawa 1977.
28. Technika radiolokacji, MON, Warszawa 1972.
29. Vademecum walki radioelektronicznej lotnictwa, DWLot, Poznań 1982.
30. Zabłocki E., Siły powietrzne w systemie obronnym państwa, AON Warszawa 1996.
31. Zieleniewski J., Organizacja i zarządzanie, PWN Warszawa 1979.
32. Zieliński J., Teoria rozpoznania wojskowego, rozprawa doktorska, ASG WP, Warszawa 1986.
33. Zintegrowany system obrony powietrznej RP - OBRONA-3, AON, Warszawa 1992.

Wydrukowano w 3 egz.

Wyk. Płk Z. Groszek

Druk Z.G. dnia 15.10.96r.